



იმისთანა წმინდა საძმომი, ბოგბინდ ბუქ-
უბი სიფყვას, ფყილუბით და ჭბრბით ბუბ-
თის გაცნას ყულა უკარბისბბბბუ უსამაგლსია.

ბაბოღის 1918 წლის
25 ივლისიდან

რესპუბლიკა

ოთხშაბათი, 8 მარტი. 2023 წ. №27 (9559) ელ.ფოსტა: sakresp@top.ge და sakresp@mail.ru ფასი 1 ლარი

უინა და გარე „აგენბბბბ“ საპასუხო!

6 მარტს, როცა მსოფლიოს 180 ქვეყნის წარმომადგენელი ბერლინში ქართულ კულტურას, ისტორიას, დღევანდელობას, ბოლო წლების რეფორმებს გვიჩებდა, თბილისში მოკალათებულ ოპოზიციური მანქურთების ერთი ჯგუფი ახალ ჯოჯოხეთს – ნაცისტურ რევოლუციას გვიანონსებდა და ქართველი ხალხის თვალის ასახებლად ასე აუცილებელი „აგენტების“ კანონპროექტის დასამარებას აგრძელებდა!

უცხო ქვეყნების აგენტების და ლობისტების შავი ფულე-ბით ნაყიდო თაღლითო დეკანოიბებო, სამადაშვილებო, კორბაიბო, გოგოლაშვილებო, გულუშებო, ბურჯანაძეებო, ბერძენიშვილებო, ვაშაძეებო, ხოშტარიებო, ბოკერიებო... ავად-მყოფო სიგყვითმკვლელებო, დაანებეთ თავი ქართველი ხალხის სახელით უსინდისო გყუილების ფრქვევას!

ჭეშმარიტმა ევროპამ და ევროპელებმა უკვე დაინახეს, თუ ვინ არის საქართველოს ნამდვილი გულშემატკივარი და გადამრჩენელი.

ჩვენ კირკმელი ევროპელები და ახლა უკვე მასპინძლებიც ვართ!..

ნობადი ბართია:

დავით აღმაშენებლის უსწორო დამსახურების შესახებ ქართველი ერის წინაშე,

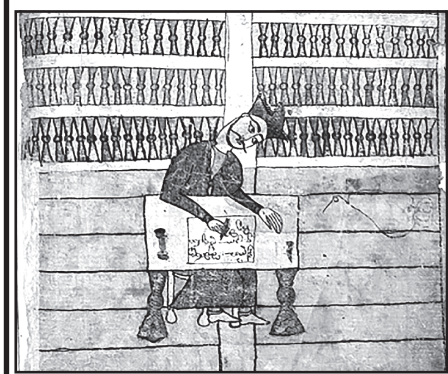
რომელის არანაკლებია დიდგორის გამარჯვებაზე



აღმოსავლეთმცოდნე-ირან-ისტიმს, პროფესორის, პოეტისა და მთარგმნელის, მრავალი ლიტერატურული პრემიისა და ჯილდოს მფლობელის ნობადი ბარ-თიას ნაშრომში ახლებურად არის დანახული მოვლენები ქართული საერო მწერლობის აღმოცენება-განვითარებისა და „ვეფხისტყაოსნის“ წარმოშობასთან დაკავშირებით.

დამკვიდრებული აზრის მიხედვით, ქართული საერო მწერლობა წარმოიშვა ეროვნულ ნიადაგზე. გამოკვლევების ავტორის აზრით კი ის ნაყოფია სპარსულ-მუსლიმურ და ქართულ-ქრისტიანულ კულტურათა, ანუ აღმოსავლეთისა და დასავლეთის შორის არსებული ცივილიზაციათა დიალოგისა, რომელსაც გვირგვინად დაედგა „ვეფხისტყაოსანი“ და რომელიც მოხდა დავით აღმაშენებლის წყალობით.

ნობადი ბართია, როგორც ირანისტი, მუშაობს ქართულ-ირანულ ლიტერატურულ-ენობრივ ურთიერთობათა მიმართულე-ბით, რა მხრივაც არაერთი წიგნი თუ გამოკვლევა აქვს გამოქვეყნებული. წინამდებარე ნაშრომშიც ერთ-ერთი მათგანია.



№ 6-7 გვ.

დავით აღმაშენებელი – 950

ევროპაში ჩვენ მასპინძლები ვართ!

საქართველოს პრემიერ-მინისტრ ირაკლი ღარიბაშვილის სიტყვით გამოცლა IBT BERLIN 2023-ის გახსნის ღონისძიებაზე



ძვირფასო მგზობრებო, მოგესალმებით!
მივესალმები გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის ვიცე-კანცლერს რობერტ შაბეუს, ბერლინის მერს ფრანცისკა გიფაის, „მესე ბერლინის“ ხელმძღვანელს დიუკ შოფმანს, მსოფლიო ტურიზმის ორგანიზაციის (UNWTO) გენერალურ მდივანს და ჩემს მეგობარს ბურაბ პოლოლიკაშვილს, მოგზაურობისა და ტურიზმის მსოფლიო საბჭოს (WTTC) დირექტორს ჯულია სიმპსონს.
ჩვენთვის დიდი პატივია, გიმასპინძლოთ საქართველოს სახელით.

კავკასიის რეგიონში, ევროპისა და აზიის გზაშესა-ყარზე მდებარე ჩვენი ქვეყანა ათასწლეულების გან-მავლობაში მრავალი ცივილიზაციის ეპიცენტრი, დი-დი იმპერიების სამიზნე, ხშირად – მათ შორის დავის საგანი იყო. აქ კაცობრიობის ისტორიის ყველა პერიოდი წარმოდგენილი. იგი ყალიბდებოდა და იცვლებოდა მუდმივ ბრძოლაში, განვითარებისა და თავისუფლე-ბისკენ სწრაფვაში, და ამავე დროს, სხვა კულტურებ-თან აქტიურ ურთიერთქმედებაში; სწორედ ამ კულტუ-რათა თანამშრომლობამ წარმოშვა საქართველოში ის ინტერკულტურია, ტოლერანტული ბუნება, რომლითაც ასე ვამბავთ ქართველები. საქართველო გამოჩნე-ულია თავისი ბუნებითაც. ძნელად მოიპოვება ტერი-ტორია, სადაც მსგავსი ბუნებრივი მრავალფეროვნე-

ბა და უწყვეტი კულტურაა. ამ მცირე ტე-რიტორიაზე არის დედამიწის ზედაპირზე არ-სებული შავის თითქმის ყველა ზონა დაწყე-ბული სუბტროპიკულიდან, დამთავრებული მარადი თოვლისა და მყინვარების ზონით.

ლევან იოსელიანი სახალხო დამცველია

პარლამენტმა სახალხო დამცველად ლევან იოსელიანი აირჩია. კენჭისყრის შედეგად, ლევან იოსელიანის კანდიდატურას მხარი დაუჭირა 96-მა დეპუტატმა, წინააღმდეგი არც ერთი არ ყოფილა. ლევან იოსელიანი სახალხო დამცველობის კანდიდატად პარტია „მოქალაქეებმა“ წარადგინა.

მადლობა ყველას, ვინც ნდობა გამოიხატა, მე გაავა-თებ ყველაფერს, რომ გაზამართლო ის პოზიციია, რომელსაც ჰქვია ძალიან საპატიო სახელი – სახალხო დამცველი – თქვა ლევან იოსელიანმა და დასძინა, რომ ყველას დამცველი იქნება.



გიორგი ლონია:

ქალებო, ქალებს გაუფრთხილდით

კაცებო, ქალებს გაუფრთხილდით, გული ფიანდაზად გაუშალეთ, შუბლზე გაჩენილი ნოჰქები ნაზი მოფერებით წაუშალეთ.

ქალებს შელის ნუკრივით გაუფრთხილდით, მადლი ხელის გულზე მოუყარეთ, ქალებს დაულოცეთ ქალობა და ბადის ყვავილივით მოუარეთ.

8 მარტი ქალთა საერთაშორისო დღეა, გილოცავთ!

თორემ სხვა ძალაა ქალის ძალა, ქალი ათასგვარად გადაგაქცევს, ქალი აგატირებს, ქალი დაგაჩოქებს, წამოგაყენებს და ისევ კაცად გაქცევს.

ხოდა, ამ საუნჯეს გაუფრთხილდით, გული ფიანდაზად გაუშალეთ, შუბლზე გაჩენილი ნოჰქები ნაზი მოფერებით წაუშალეთ.



ევროპაში ჩვენ მასპინძლები ვართ!



(პირველი გვერდი)

ასეთ გარემოში და ისტორიულ პროცესში ჩამოყალიბდა ქართული – ტოლერანტული, ყველა კულტურისა და განსხვავების პატივისცემელი ჩვენი იდენტობა და კულტურა, ქართველი ადამიანის ხასიათი.

ძალიან ცოტა ქვეყანაა მსოფლიოში, რომელსაც სახელმწიფოებრიობის სამართლებრივი ისტორია და მრავალათასწლიანი ეროვნული კულტურა აქვს. ეს კულტურა მსოფლიო ცივილიზაციის ერთ-ერთი უდიდესი მონაპოვარია და თავად კაცობრიობასავით ძველია.

დაახ, ჩვენი ისტორია უსოფრო დროში იწყება. ევროპის ტერიტორიაზე ადამიანის უძველესი წინაპარი საქართველოშია აღმოჩენილი. ალბათ ყველას გახსენია Homo Georgicus-ის, პირველი ევროპელების შესახებ, რომლებიც ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე თითქმის ორი მილიონი წლის წინ ცხოვრობდნენ და სათავე დაუდეს თანამედროვე ევროპის მოსახლეობას.

ქართველ ერს ყოველთვის ჰქონდა მჭიდრო კავშირი მახლობელი აღმოსავლეთისა თუ შუამდინარეთის ძველ ცივილიზაციებთან. ქართული პოლიტიკური ერთეულების უძველესი მოხსენიება ასურულ წყაროებში გვხვდება. ქართული სამეფოები კოლხეთი, დიაოხი, იბერია მსოფლიო ცივილიზაციის განუყოფელ ნაწილად იქცა.

ანტიკურ ეპოქაში ჩვენ მაშინდელი დასავლური ცივილიზაციის მნიშვნელოვანი კერა ვიყავით; „ოქრომზრავალი კოლხეთი“ – ასე იხსენიება კოლხეთი უძველეს წერილობით წყაროებში ისეთი მნიშვნელოვანი ქალაქების გვერდით, როგორებიცაა მიკენი, ბაბილონი, ათენი. ძველ კოლხეთში ყვარდა ფილოსოფია; ფაბისის ფილოსოფიური სკოლის შესახებ, სადაც თვით ბერძენები იღებდნენ განათლებას, თავად ძველი ელადის ფილოსოფოსები მოგვითხრობენ.

არქეოლოგიური აღმოჩენები ცხადყოფენ კავშირს ოქროს საწმისის ელიზურ მითსა და რეალობას შორის; ამ კავშირში ეჭვი არ ეპარებოდათ ჯერ კიდევ ძველ ბერძენ ისტორიკოსებს. სწორედ კოლხეთის, როგორც ოქროს საწმისის ქვეყნის წყალობით დაიპყვინდა პირველად საქართველომ თავისი ღირსეული ადგილი ევროპულ კულტურაში: კოლხეთში არგონავტების ლაშქრობას ეძღვნება ბერძნული მითოლოგიის მთელი ციკლი, ხოლო ბერძნული მითები არის ის მთავარი წყარო, რომელმაც დასაბამი მისცა ჯერ ანტიკურ, ხოლო შემდგომ ევროპულ კულტურას.

როგორც დასაწყისში აღვნიშნე, საქართველო გეოპოლიტიკურ გზაჯვარედინზე მდებარეობდა და მის კონტინენტთაშორის შემავრთველი ხიდის ფუნქციას სძენდა აზრებულის გზა; საქართველოში ერთმანეთს ხვდებოდა ევროპა და აზია, აღმოსავლური და დასავლური ცივილიზაციის ნაკადები. ქვეყანა ამ ორი სამყაროს კულტურათა თვითმყოფად ნაზავად იქცა.

მოგვიანებით, ანტიკურ საფუძველზე, ჩვენ ერთ-ერთი პირველი ვამპვიდრებით ქრისტიანობას, რომელიც თანამედროვე ევროპის უმთავრეს ღირებულებით საფუძველს წარმოადგენს; ჩვენმა ქვეყანამ ერთ-ერთმა პირველმა აღიარა ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგიად, ხოლო მეოთხე საუკუნეში უკვე ქართულად იყო ნათარგმნი სახარება.

ჩვენი ისტორიის ოქროს ხანის კულტურა, ქართული რენესანსი, შუა საუკუნეებში აგრძელებდა იმ უზენაესი იდეალების დამკვიდრებას, რომელთაც დღევანდელი ევროპა აღიარებს თუქმდებლურად;

საქართველოს ჰყავდა გამორჩეულად საამაყო მეფე, დავით აღმაშენებელი, რომლის დიდი ძალისხმევით და გონივრული პოლიტიკის შედეგად XII საუკუნეში საქართველომ არნახულ ძლიერებას მიაღწია. ევროპაში იყო გავრცელებული ლეგენდა პრესვიტერი იოანე ხუცესის შესახებ, ამ ლეგენდარულ პერსონაჟში სწორედ ქართველი მეფე დავით აღმაშენებელი იგულისხმებოდა.

მისი მმართველობის დროს საქართველოში მსოფლიოში ცნობილი მანგანის აკადემიის ანალოგიით ორი დიდი აკადემია შეიქმნა – გელათის და იყალთოს აკადემიები, რომლებიც აღმოსავლურ უნივერსიტეტებს წარმოადგენდნენ.

XII საუკუნეში საქართველოს მართავდა აღმაშენებლის მემკვიდრე თამარი, თამარ მეფე – კეთილგონიერებითა და სიმბრძნით გამორჩეული ქალი, რომელიც არა დედოფალი, არამედ მეფედ იწოდებოდა. სწორედ მისი მმართველობის დროს გაჩნდა მსოფლიოში პარლამენტის ერთ-ერთი პირველი ჩანასახი; ამ ეპოქის ნაყოფია ჩვენი არქიტექტურისა და ხელოვნების მრავალი

შედეგი, მათ შორის, პოეტური ხელოვნების ერთ-ერთი მწვერვალი, რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“, რომელიც საუკუნეთა განმავლობაში განსაზღვრავს ქართველთა მსოფლმხედველობას.

ენა, რომელზეც ეს უკვდავი ქმნილება დაწერილი, ერთ-ერთი უძველესია დღეს არსებულ ენათა შორის; ამ ენას ჩვენ დედა-ენას ვუწოდებთ, რადგან სწორედ იგია ჩვენი იდენტობის უმთავრესი საფუძველი, საიდანაც ქართული სული, ქართველის თვითშეგნება და მსოფლმხედველობა იზადება.

ასევე უძველესია ქართული დამწერლობა – ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული და უნიკალური, რომელსაც ძველი წელთაღრიცხვით III საუკუნეში ფარნავაზ I-მა მისცა საშოლო სახე, თუმცა ზოგიერთი ცნობებით, ძველი წელთაღრიცხვის მეშვიდე საუკუნიდან არსებობდა; ჩვენი დამწერლობის უძველესი ნიმუშები აღმოჩენილია როგორც საქართველოში, ისე, მის ფარგლებს გარეთ. ქართული ანბანი მნიშვნელოვანი ცვლილების შედეგად სამი სახის დამწერლობად ჩამოყალიბდა, რომელიც იუნესკომ კაცობრიობის არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის ნაწილად აღიარა.

ჩვენ მცირერიცხოვან, მაგრამ წარსულით ამაყ, თავისუფლების მოყვარე, დაუმარცხებელ ქართველ ერს წარმოვადგენთ.

ჩვენი ქვეყნის სავიბიტო ბარათი, და, ამავე დროს, კაცობრიობის კულტურული მონაპოვარია მრავალხმიანი სიმღერა; ქართულ პოლიფონიაში განსახიერებულა ადამიანის ყველაზე დიდი ღირსებები: თითოეული ინდივიდის თავისუფლება და უნიკალურობა და, ამავე დროს, სხვისადმი პატივისცემა, სოლიდარულობა და ჰარმონიული თანაცხოვრებისკენ სწრაფვა.

ალბათ, ქართული სული ყველაზე თვალსაჩინოდ ჩანს



ჩვენს ცეკვებში, რომელიც ათასწლეულებში იღებს სათავეს. ყველა კუთხეს მისთვის დამახასიათებელი შრომის, მრძოლისა თუ ყოფილი ქორეოგრაფია აქვს, და ყველა მათგანი სიცოცხლისა და თავისუფლების სიყვარულითაა განმსჭვალული.

სიმღერასთან, ცეკვასთან, ურთიერთობის ტრადიციებთანა დაკავშირებული ქართული სუფრა – ჩვენი ყოველდღიური კულტურის, სოციალური ყოფის განუყოფელი ნაწილი. ქართული სუფრა უნიკალურია მთელ მსოფლიოში და დემოკრატიული საზოგადოების პირველ ჩანასახად შეიძლება ჩაითვალოს. იგი თანასწორი ურთიერთობების, საჭარო მსჯელობის, ტრადიციების გაგრძელებისა და, ხშირად, ახალი ტრადიციების დაბადების ადგილია. ამ უძველესი ტრადიციის წესები, რაც ვანში (დასავლეთ საქართველოში) აღმოჩენილი არქეოლოგიური ნიმუშებით დასტურდება, დღესაც ცოცხალია ჩვენს ყოველდღიურობაში.

და, რა თქმა უნდა, სუფრასთანა დაკავშირებული ქართული ღვინის მირთმევის კულტურაც. ალბათ ყველა თქვენგანი იცნობს საქართველოს, როგორც ღვინის სამშობლოს.

ჩვენ ვამაყობთ ამ ღვთაებრივი სასმლის დამზადების რვაათასწლიანი უწყვეტი ტრადიციით, რაც არქეოლოგიური აღმოჩენებით დასტურდება. მსოფლიო სამეცნიერო საზოგადოება აღიარებს, რომ მეღვინეობის უძველესი კვალი, დათარიღებული 8 ათასი წლით სწორედ საქართველოს ტერიტორიაზე იქნა აღმოჩენილი, საიდანაც ის შემდეგ გავრცელდა მთელ მსოფლიოში და უდიდესი გავლენა იქონია სოფლის მეურნეობის, ხალხთა კულტურის, ზოოლოგიის, მედიცინისა და, ზოგადად, ცივილიზაციების განვითარებაზე.

სწორედ ამიტომ გამოცხადდა იუნესკოს მიერ ქვეყნის ღვინის დაყენების ტრადიცია მსოფლიო არამატერიალური კულტურის ძეგლად.

საქართველოში ითვლიან 500-ზე მეტ ადგილობრივ უძველეს ჯიშს, რომლებიც საქართველოს თითქმის ყველა რეგიონს მოიცავს. ღვინის ქვეყანაში, ისტორიულად, თითქმის ყველა ოჯახს ჰქონდა საკუთარი მცირე მარანი. ვაზი და ღვინო საღმრთო, რიტუალურ, რელიგიური კულტის დონემდე იყო აყვანილი იმდენად, რომ სამშობლოს ყველაზე მაღალ ეპითეტად ვენახთან შედარებას იყენებდნენ; ქებათა-ქება ვაზისადმი – „შენ ხარ ვენახი“, სა-

გალობლად და ერთგვარ ეროვნულ ჰიმნად იქცა. ეს არის ლოცვა ქართველი ვაჟისა, ვისთვისაც მამული, ვაზი და ვაზის ლერწო შეკრული ქართველთა გამაქრისტიანებელი ჯვარი ერთ სიმბოლოდ დგას. ქრისტიანობის ისტორიამ არ იცის მსგავსი და თან უფრო პოეტური ფორმა ქრისტეს სჯულზე მოქცევითა.

ვამაყობ, რომ მქონდა პატივი, ხელი მომეწერა ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სფეროს შესახებ შეთანხმებაზე (DCFTA), რომელმაც გაზარდა ქართული ღვინის ცნობადობა და მოთხოვნა საერთაშორისო ბაზრებზე, ქართული მეღვინეობის სექტორი კიდევ უფრო განვითარდა, რაც 8 000 წლის წინ დაწყებული ისტორიის ღირსეული დღევანდელი დღეა.

მდიდარ ტრადიციებზე იმედგებოდა, ეფუძნებოდა და აგრძელებდა თანამედროვე საქართველოს შემოქმედი ყველა თაობა – ჩვენი დიდი განმანათლებლები სულხან-საბა და ვახტანგ მეექვსე, დიდი რეფორმატორი და ევროპული მოღონებაცის მოთავე მეფე ერეკლე II, მოგვიანებით – ილია ჭავჭავაძე. ევროპული სავაჭრო-საბაზრის სისტემის დამკვიდრებას ისახავდა მიზნად ივანე ჯავახიშვილი, რომელმაც 1918 წელს კავკასიაში ერთ-ერთი პირველი უნივერსიტეტი დააფუძნა. ის გახდა ქართველ ინტელექტუალებს ევროპასთან დამაკავშირებელი ხიდი.

ამ ტრადიციების პირმშობა ქართული მეცნიერება, მსოფლიო კულტურის საგანძურის ნაწილია თანამედროვე ქართული თეატრი, კინო, საოპერო და საბალეტო ხელოვნება, სახვითი ხელოვნება, მწერლობა და პოეზია.

სამართლიანად ვამაყობთ 1918 წელს საქართველოს პირველი რესპუბლიკის მონაპოვრით, რომლის კონსტიტუცია მსოფლიოში ერთ-ერთ სანიმუშო სახელმწიფოებრივი მოწყობის მთავარ დოკუმენტად ითვლება, პროგრესული დემოკრატიული წყობით, რომელმაც მეოცე საუკუნის და-

საწყისში, მსოფლიოში ერთ-ერთმა პირველმა გააუქმა სიკვდილით დასჯა, დაადგინა სიტყვის, გამოხატვისა და რწმენის თავისუფლება, განამტკიცა ეროვნულ უმცირესობათა უფლებები. დაადგინა ქალთა და მამაკაცთა პოლიტიკური, სამოქალაქო, ეკონომიკური თანასწორობა.

მინდა აღვნიშნო, რომ 1918 წელს სწორედ გერმანია იყო პირველი სახელმწიფო, რომელმაც დე ფაქტო აღიარა საქართველოს დამოუკიდებლობა, ხოლო 1992 წელს ერთ-ერთი პირველთაგანი, რომელმაც აღიარა საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენა.

გვეამაყება ისიც, რომ ევროპის ერთიანობის იდეის ერთ-ერთი ავტორი, ევროკავშირისა და მისი კონსტიტუციის თანამემოქმედი ჩვენი თანამემამულე – მიშელ მუსხელიშვილი იყო.

ვფიქრობ, ეს ყველაფერი ცხადყოფს, რომ ქართველები არა მხოლოდ ნაწილი, არამედ – თანამემოქმედი ვიყავით თანამედროვე ევროპული ცივილიზაციისა. შეუძლებელია, აღნიშვნის გარეშე დავტოვო საქართველოს უნიკალური ბუნება. ჩვენი ბუნებრივი საგანძურის ხილვა გულგრილს ვერავის ტოვებს – საქართველოს ჭარბტენიანი ტერიტორიები, UNESCO-ს გადაწყვეტილებით, მსოფლიოს 213 ბუნებრივი მემკვიდრეობის ძეგლთა ნუსხას დაემატა და ღირსეული ადგილი მოიპოვა ამპრობის ტყის, გრანდ კანიონის ეროვნული პარკის, იგლოუსტონის ეროვნული პარკის, მთა ეტნას, შვეიცარიის ალპების გვერდით.

არცთუ დიდ ფართობზე, ჭარბტენიან ტერიტორიებთან ერთად, საქართველო თავს იწონებს მაღალი მთის უნიკალური ეკოსისტემებით (ყაზბეგი, თუშეთი, ხევისურეთი), ნახევრად უდაბნო ვაშლოვანით, სადაც შექმნილია ბიორეზერვუარები. საქართველოს ტერიტორიაზე (ჯავახეთი და შავშავისპირეთი) გადის ფრინველთა სამეგრაციო გზა, რომელიც თავისი მნიშვნელობით მსოფლიოში მესამეა.

სწორედ ამიტომ, საქართველოს ტერიტორიის დაახლოებით 12% დაცულია. დაცული ტერიტორიების ისტორია საქართველოში ლავოლდების ნაკრძალის შექმნით, 110 წლის წინ იწყება. ბუნებრივი სიმდიდრის დაცვა აქტიურად ვრძელდება, რასაც დღეს, კლიმატის ცვლილებით შექმნილი გამოწვევის ფონზე, კიდევ უფრო დიდი და განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

დღეს, აქ, ამ ოსტროის, ჩვენი პეტარე პეეეეის დიდი კულტურის მხლოდ მცირე ნაწილია ნარმოდგენილი. იმედი გვაქვს, ეს თქვენ სურვილს გაგიჩინებ, ადგილზე ეწვიოთ ჩვენს პეეეეას და უკეთ გაიხსოვოთ ჩვენი თვალნარმოდგენი გუნდა, დიდი ოსტროია და კულტურა, რაც მთავარია – მგროვილი, გულდი და უსახლმოდ სტუმარმოდყვარე ქართვილი ხალხი.

იქ, თითოეული ქართველი შეხვედრისას, ყველა ოჯახში სტუმრობისას თქვენ შეხვედრით ფენომენს, რომელიც ლაიტმოდტივად გასდევს მთელ ჩვენს ოსტროიას – ქართულ სტუმარმოდყვარეობას.

ისინი, ვინც უკვე ყოფილან საქართველოში – იცნობენ ამ ფენომენს და იციან, რომ ქართული სტუმარმოდყვარეობა მართლაც უსაზღვროა.

ქართული გამოთქმა ამბობს – სტუმარი – ღვთისაა. ჩვენთან სტუმარი უფლის საჩუქრად მიაჩნიათ და ყველაფერი საუკეთესო მისთვის ემეტებათ.

ქართული ლიტერატურის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ნაწარმოებია, დიდი ქართველი მწერლისა და პოეტის ვაჟა-ფშაველას „სტუმარ-მასპინძელი“ სწორედ ამ ტრადიციას, დაუწერელ, მაგრამ ყველასთვის სავალდებულო წესს აღწერს.

რა თქმა უნდა, სტუმარმოდყვარეობა ყველა ხალხისთვისაა დამახასიათებელი, მაგრამ ქართველისთვის იგი იდენტობის განმსაზღვრელი, ხელშეუხებელი, დროისა და გარემოებების ცვლილებების მიუხედავად, მუდამ ცოცხალი ტრადიციია. ქართული ხალხისთვის ეს უნიკალური თვისება არსად გამქრალა ოსტროიის ყველაზე რთულ, დრამატულ პერიოდებშიც კი.

დღეს ჩვენ განსაკუთრებული როლი გვერგო – ჩვენ სტუმრად ვართ ევროპაში, და ამავდროულად, გმასპინძლობთ საქართველოს სახელით. ეს ჩვენთვის უდიდესი პატივია.

მსურს, ჩვენი პეეეეის სახელით გადლომა გადავიხადოთ მგროკანფისთვის და გითხროთ: ვგროვის თავისუფალ ერთა ოჯახის მგრომისკენ სწრაფობას ჩვენი მდიდარი და უნიკალური ოსტროია და კულტურა გვიმარტავს გზებს.

მიუხედავად იმისა, რომ დღეს ჩვენი პეეეეის 20% რუსეთის მიერ არის ოკუპირებული და დგას უამრავი გამორევის წინაშე, საქართველო არის ერთ-ერთი ყველაზე უსაფრთხო პეეეეა ვგროვებ, რაც ქალიან მნიშვნელოვანია ნებისმიერი ვიზიტორისთვის, რომელიც მგროკანდგა ჩვენს პეეეეას. და დღეს საქართველო უკროშია მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე სწრაფად მგროდი, ყველა იმ გამორევის მიუხედავად, უკრაინაში მიმდინარე დამანგრეველი, რუსეთის მხრიდან გაუპართლეველი ომის მიუხედავად.

დღევანდელი საქართველოს ხელისუფლება და ხალხი ყველაფერს ვაკეთებთ ჩვენი მიზნის მისაღწევად. დღეს, როდესაც ვგროვებოთ საგრო ადიარა საქართველოს ვგროვული ვრსკეპტივა, ჩვენ ოსე ახლოს ვართ ჩვენს ცივილიზაციურ არეგანთან, როგროც არასდროს; ახლა თითოეული ქართველი ქალიანს მგროკანდგა მიმართული ომისკენ, რომ მალე დადგას დღე, როდესაც ვგროვის რუკაზე საქართველო საგროლოდ დამეკვიდრებს ადგილს, როგროსაც ჩვენი ოსტროიითა და კულტურით, ჩვენი ნარსულითა და თანამედროვეობით ვიშასუვრებთ; დღე, როდესაც თქვენთან ერთად ამაყად ვიფხვით – ვგროვებ ჩვენი მასპინძლები ვართ.

ვიდებ ერთხელ მსურს, გადლომა გადავიხადო გარეგნის მთავრობას, ვიცე-პანსელურს, ქალიაის მერს, ორგანიზაციებს ჩვენი აქ მგროვებისთვის, ხარგასით მიწდა აღვიწეროთ რომ გორო 1 წლის განმავლობაში ჩვენს ორმხრივ ურთიერთობებს უკრევიდნოდ დინამიკა აქვს, რისი ნათელი დადასტურეგასაა დღეს ჩვენი მასპინძლობა ამ დონისძიებზე.

მთავრობის ადმინისტრაციის პრესსამსახური
6 მარტი, 2023 წ. პერლინი

მინდა, ვუთხრა ევროკარლამენტარებს, კორუპციულ ბიუროკრატებს, რომლებიც ჭკუას არიგებენ ქართველ ხალხს, აღარ სჭირდება მათ დიქტატორები, სააკაშვილი, არამედ სჭირდება კეთილდღეობა



...მინდა, გამომვიხატო, ევროპარლამენტის სამარცხვინო რეგულაციას, რითიც რეალურად ამ ადამიანებმა ქართველ ხალხს და ჩვენ გვითხრეს, რომ სააკაშვილი არის მათი აგენტი, მათი მსახური იყო, მათ უზრალოდ არ აინტერესებთ ქართველი ხალხის აზრი, არ აინტერესებთ, რომ სააკაშვილი ჩაგრადა, კლადა, აწამებდა ხალხს, მიზნებს ატერორებდა, იყო სრულად დახული მდიდარებისუფლებმა.

იმ ყველაფრის მიუხედავად, რაც ამ კაცმა და მისმა მორტმა რეჟიმმა ჩაიდინეს, როგროცაა გირგლიანის მკვლელობა, ვალერი გელაშვილის ცემის ფაქტი, არ აინტერესებთ რეალობა, არ აინტერესებთ, რომ „იმედი“, რომელიც დაარბიეს, ძალადობრივად მისაკუთრეს. არც ის აინტერესებთ, რომ სააკაშვილი ჩამორბინდა უკანონო გზით და ამირებდა რეგულაციის მოწყობას, უნდოდა სისხლიანი დანმევეები და ადამიანების დახოცვა. ის ყველაფერი არ აინტერესებთ, მათ გვითხრეს, რომ ამ ყველაფრის მიუხედავად, ჩვენ თქვენი აზრი არ გვაინტერესებს, არც თქვენი სუვერენიტეტი, დამოუკიდებლობა და აზრი არ გვაინტერესებს, ეს კაცი იყო ჩვენი მსახური, აგენტი და უნდა გამოუშვათ ცხიდან.

მინდა, ყველას ვუთხრა, რომ დასრულდა ქვეყანაში ის დრო, როცა პოლიტიკოსები და ხელისუფლება ემსახურებოდნენ უცხო ქვეყნების ინტერესებს, ჩვენ ვგმობთ საქართველოს ინტერესებს და ნუ შეეცდებიან ჩვენი ქვეყნის შიდა საქმეებში ჩარევა.

ეს მინდა, ვუთხრა იმ ევროპარლამენტარებს და ზოგიერთ კორუპციულ ბიუროკრატებს, რომლებიც ჭკუას არიგებენ ქართველ ხალხს. ქართველმა ხალხმა კარგად იცის, რა სჭირდება. ქართველ ხალხს აღარ სჭირდება მოძალადე დიქტატორები, სააკაშვილი და მისი დანაშაულებრივი სისტემა. ქართველ ხალხს სჭირდება განვითარება და კეთილდღეობა.

ყველა პეეეეის სუვერენული გადაწყვეტილებაა, როგორი კანონი სჭირდება მოცემულ დროს, მოცემულ მომენტში!

...მინდა, სამოგადომისთვის გაგაკეთო განცხადება და ჩემი მონარება დაედასტურო „ხალხის ძალის“ კანონპროექტზე. იცით, რომ ორი ვერსიაა შეტანილი პარლამენტში. ერთი ე.წ. ქართული ვერსია, რომელიც მოამზადა „ხალხის ძალამ“ და მეორე ე.წ. ამერიკული ვერსია. როგროც მე ამისხნეს, რეალურად თარგმნა ამერიკული კანონი და შემდეგ მოხდა ამის გადმოტანა ჩვენს რეალობაში. თუ არ ყვედები, ეს კანონი ამერიკაში 1938 წელს მიიღეს და მას შემდეგ მოქმედებს. ვფიქრობ, არავის გასჩენია იმის სურვილი, განეიტხა, განესაჯა, რატომ მოქმედებს ამერიკაში ასეთი კანონი. ასეთი კანონი მოქმედებს ასევე სხვა ქვეყნებში. ყველა ქვეყნის

სუვერენული გადაწყვეტილებაა, როგორი კანონი სჭირდება ქვეყანას მოცემულ დროს, მოცემულ მომენტში.

ზოგადად, ჩვენი ხელისუფლება ვაკეთებთ ყველაფერს, რათა გავაძლიეროთ ჩვენი ქვეყნის სუვერენიტეტი. ეს არის ჩვენი მთავარი ამოცანა, ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობა. მხოლოდ 10 წელია, ჩვენ ქვეყანა მიგვაყვს ევროინტეგრაციის გზაზე. მგრონი, ყველა კარგად ვიცით, რომ „ქართულმა ოცნებამ“ მოიტანა ასოცირების შეთანხმება, თავისუფალი ვაჭრობა, უფრო რეჟიმი, ახლა უკვე ევროპული პერსპექტივა, რითიც სამოლოოდ დადასტურდა, რომ ჩვენ მართლაც ვიქნებით ევროპული ოჯახის, ხარგასით მინდა ვთქვა, სრულფასოვანი წევრი. ახლა ჩვენ ველოდებით სტატუსს.

ჩვენი ხელისუფლება ვაკეთებთ ყველაფერს, რომ ეს სტატუსი ძალიან მალე მივიღოთ. ნებისმიერი სპეკულაცია, რაც ჩვენ მოვისმინეთ ოპოზიციის მხრიდან, საუფედელს მოკლებულია. გასაგებია, რომ შეიძლება, გვერისთვის მიუღებელი იყოს საკითხი, მაგრამ ხელისუფლება იმით ვართ, რომ რაც სჭირდება ქვეყანას, ჩვენს ხალხს, ის გავაკეთებთ. მაგალითად, ვიცით ძალიან მეტი არასამთავრობო ორგანიზაცია, რომელიც პირდაპირ ემრძვის სახელმწიფოებრიობას, სახელმწიფოს ინტერესებს. ვიცით მეტი ორგანიზაცია, რომელიც, მაგალითად, უცხოეთიდან მიღებული დაფინანსებით ატარებდნენ ანტისამთავრობო მიტინგებს, ძალიან მეტი პროვოკაციული ღონისძიებებს, რომელიც არ ემსახურება ჩვენი ქვეყნის ეროვნულ ინტერესებს. მათი ეს დაფინანსება არ არის გამჭვირვალე. მეორე მხრივ, ისინი ჩვენ მოგვიწოდებენ, რომ სრულად გამჭვირვალე უნდა იყოს მთავრობისა და პარლამენტის საქმიანობა. ეს ასე არის.

მოგაკვალე ეკუთვნით პატრიოტებს!

ყველა უნდა შეეგუოს მარტივ მოცემულობას და ჭეშმარიტებას, რომ ჩვენი ქვეყნის მომავალი არ და აღარ ეკუთვნით არც უცხო ქვეყნის აგენტებს, არც უცხო ქვეყნის მსახურებს, ჩვენი ქვეყნისა და ჩვენი ხალხის მომავალი ეკუთვნით პატრიოტებს, – ამის შესახებ საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა, ირაკლი ღარიბაშვილმა ბერლინში ქართველ უკრონალისტებს განუცხადა.

როგროც ირაკლი ღარიბაშვილმა აღნიშნა, მთავარი მიზანი არის ქვეყანაში მშვიდობის, სტაბილურობის შენარჩუნება და სწრაფი განვითარების, კეთილდღეობის მოტანა.

„რაც შეეხება აჟიოტაჟს, რომელიც არის შექმნილი, ჩვენ მარტივად ვხვდებით, რომ, საჩუხაროდ, დღეს ქართული ოპოზიცია არის ამბოღურად დეგრადირებული, მათი ყოველგვარი სანდობა არის დაკარგული, ხალხი ამას ხედავს. შემთხვევითი არ არის, რომ მათ მიერ ჩატარებული კვლევების მიხედვით, მათი პარტიების რეიტინგი შეადგენს, მაგალითად, „ნაციონალური მოძრაობის“ რეიტინგი 7%-დან 10%-მდეა, სხვა დანარჩენი პარტიების 2%-ს ქვევით. მესმის მათი, „ქართული ოცნების“ მხარდაჭერა და ჩვენი პოლიტიკის მიმართ მოსახლეობის მხარდაჭერა არის კიდევ უფრო გაზრდილი, 50-60 პროცენტზე არის ასული სანდობა.“

ჩვენი მთავარი მიზანი არის ქვეყანაში მშვიდობის, სტაბილურობის შენარჩუნება და სწრაფი განვითარების, კეთილდღეობის მოტანა. შემთხვევითი არ არის, რომ მხოლოდ ორი წელი, სწორი პოლიტიკის შედეგად, ჩვენ მოვიტანეთ სწრაფი განვითარება. მეტი პროექტი დაეიწყეთ და თითქმის 10 მილიარდი დოლარით გაიზარდა ქვეყნის ეკონომიკა, ეს უნდა იყოს ჩენთვის მთავარი.

ყველა უნდა შეეგუოს მარტივ მოცემულობას და ჭეშმარიტებას – ჩვენი ქვეყნის მომავალი არ ეკუთვნის და აღარ ეკუთვნის არც უცხო ქვეყნის აგენტებს, არც უცხო ქვეყნის მსახურებს, ჩვენი ქვეყნისა და ჩვენი ხალხის მომავალი ეკუთვნის პატრიოტებს. მე ერთი რამ მინდა, შეგახსნო ყველას, მათ შორის დესტრუქციულ რადიკალურ ოპოზიციას, სრული ლუსტრირება მოხდა იმისა, თუ ვის ემსახურებდნენ ეს ადამიანები, ვის ტრაგედიია, რომ ასეთი ადამიანები ჯერ კიდევ არიან პოლიტიკაში. ვფიქრობ, ჩვენი ხალხი ყველაფერს კარგად ხედავს, ხალხი მრძენია. ამ ადამიანებმა, როცა იყვნენ ხელისუფლებაში, ერთხელ უკვე დაანგრიეს ჩვენი ქვეყანა, ჩააბარეს ოკუპანტს ქვეყნის ტერიტორიის 20 პროცენტი, შემოიყვანეს რუსული ჯარი და ააშენებინეს სამხედრო ბაზები. გასოვთ, ომის შემდეგ როგრო სამარცხვინოდ გადასცეს

მთელ რუსულ სახელმწიფო კომპანიებს ჩვენი სტრატეგიული აქტივები. ეს არის მარტივი რეალობა, რაზეც მინდა, ვუთხრა, რომ ყოველგვარი მათი აჟიოტაჟი არის სპეკულაცია, სულ ტყუილად ირეკება.

იმ დონეზე დაეშვა ეს ორგანიზაცია, რომ მათი ტელევიზიები პირდაპირ მოუწოდებდნენ სამოგადომას იარაღის ხელში აღებისკენ, ჩანს, რამდენად სასოწარკვეთელ მდგომარეობაში არიან. ერთი რამ მინდა, ვუთხრა ყველას, ჩვენი ხელისუფლება, რა თქმა უნდა, კანონის ფარგლებში, ყველა ადამიანის გამოხატვის თავისუფლებას უზრუნველყავით, მაგრამ არავის ვაპატიებთ არც ერთ უკანონო ქმედებას. ყველა დამშვიდდეს, მშვიდად უნდა ვმართოთ ეს პროცესი. რთული რეალობაა მთელ მსოფლიოში. უკრაინის ომი არ სრულდება, 20 პროცენტი უკვე არის ოკუპირებული რუსეთის მიერ და 100 ათასობით ადამიანი არის უკვე დეპორტი, 1 ტრილიონი დოლარის ზარალი მიადგა უკრაინას. ამ ფონზე, ეს დესტრუქციული ხალხი რომ ყოფილიყო დღეს ხელისუფლებაში, ჩვენ არავის ვგვაპირებ, რომ ქვეყანაში იქნებოდა მეორე ფრონტიც და ქვეყანას გადააქვევდნენ პოლიგონად, ამის საშუალებას ჩვენ არავის მივცემთ, ქვეყანაში იქნება მშვიდობა, სტაბილურობა და განვითარება“, – განაცხადა ღარიბაშვილმა.

აკითხვის თხოვნით



„ამერიკის ბარის ასოციაციის“ იურისტი მეთუ სან-ლარსონი, რომელიც შეერთებულ შტატებში „ფარას“ რეფორმირებაზე მომუშავე ერთ-ერთი ყველაზე ცნობილი იურისტი, ამერიკული კანონის არსს და მიზნებს განმარტავს. ის ამბობს, რომ რუსული კანონისგან განსხვავებით, 85 წლის განმავლობაში ამერიკაში „ფარა“ სამოქალაქო სამოგადოების არც ერთი ორგანიზაციის წინააღმდეგ არ ყოფილა გამოყენებული. სანდერსონი ამბობს, რომ კანონის ტექსტი რეალური ასლი რომც იყოს, თუ საერთო სურათის და ისტორიის გათვალისწინება არ მოხდება, ის სხვა ქვეყანაში ვერ იქნება ამერიკული კანონის ეკვივალენტი. „ამერიკის ხმის“ ჟურნალისტი ია მუ-შრამიშვილი სანდერსონს ამერიკული „შარას“ არსზე და მიზნებზე ესაუბრა.

აშშ-ის იუსტიციის დეპარტამენტის განცხადება

შეერთებული შტატების იუსტიციის დეპარტამენტი 1938 წელს მიღებულ უცხოელი აგენტების რეგისტრაციის აქტზე („ფარა“) ამბობს, რომ „უცხოური მთავრობები უწყვეტად ეწევიან ძალისხმევას, გავლენა იქონიონ ჩვენს საზოგადოებაზე და საგარეო პოლიტიკაზე, კანონმდებლობაზე, დემოკრატიულ პროცესებსა და საზოგადოებრივ აზრზე. ეს მთავრობები ზოგჯერ ახდენენ ამ გავლენას ლობისტების, საზოგადოებასთან ურთიერთობის პროფესიონალების, ცნობილი ბიზნესმენების ან აშშ-ის ყოფილი მაღალჩინოსნების დასაქმებით. ასეთი მცდელობები კანონიერია – თუ ისინი გამჭვირვალეა“.

კანონი სთხოვს უცხო ქვეყნის მთავრობების ან სხვა უცხოელი მმართველების სახელით მომუშავე პირებს, გამყოფადონ საკუთარი ურთიერთობები უცხოელ მმართველებთან და ინფორმაცია მათი საქმიანობის შესახებ. აგენტების წინააღმდეგ, რომლებიც უცხო ქვეყნის ინტერესების გატარების შემთხვევაში მიზანმიმართულად არ დაარეგისტრირდებიან და დაარღვევენ ამ კანონს, შესაძლოა სისხლისსამართლებრივი დევნა დაიწყოს.

ამ გავლენების თავიდან ასაცილებლად, „ფარა“ ეხმარება ამერიკულ ხალხს და მათ არჩეულ ოფიციალურ პირებს გააცნობიერონ, თუ ვინ ღვას სინამდვილეში ასეთი გავლენის მოქმედების უკან“.

საქართველოში ინიცირებული კანონპროექტი

„ხალხის ძალის“ მიერ საქართველოში ინიცირებული კანონპროექტი უცხოელი აგენტების შესახებ, მათი და მმართველი პარტია „ქართული ოცნების“ განცხადებით, ამერიკული „ფარას“ მსგავსია. კანონპროექტის სპონსორები ასევე აცხადებენ, რომ ქართული კანონპროექტი ამერიკული უფრო მსუბუქი „ნათარგმნი“ ასლია. ოპოზიციის და სამოქალაქო საზოგადოება კი ამბობს, რომ კანონპროექტის ინიცირებით მთავრობა კრემლის სახელმძღვანელოდან მიერ გზავნილი იგივე ნაბიჯებს ქვეყანაში თავისუფალი აზრის ჩასახშობად. საქართველოს დასავლელი პარტნიორებიც მოუწოდებენ არ მიიღოს ეს კანონი, რომელიც რუსულს უფრო ჰგავს, ვიდრე ამერიკულს.

იურიისტი სანდერსონი:

– ბატონო მეთუ, დიდი მადლობა ჩვენთან სასაუბროდ დრო რომ გამოხატეთ. თუ შეიძლება ავიხსნათ, რას წარმოადგენს უცხო ქვეყნის აგენტის რეგისტრაციის აქტი შეერთებულ შტატებში. როგორ და რატომ დაიწყო ის და რა არის მისი მიზანი?

– უცხოეთის აგენტის რეგისტრაციის აქტი იგივე „ფარა“, შეერთებულ შტატებში მეთუ მსოფლიო ომის წინ ამოქმედდა. პირველ რიგში მისი მიზანი იყო ნაციონალიზმი და საბჭოთა პროპაგანდისტებისთვის საკუთარი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის გასაჯაროება, რომლებიც აქტიურად მეთუ მსოფლიო ომის წინ. კანონის მიზლი არის ოპოზიციის მდგომარეობა, რომ გამოაღვინოს ისინი, ვინც შეერთებული შტატების პოლიტიკასა და საზოგადოებრივ აზრზე უცხო მთავრობების და პოლიტიკური პარტიების სახელით, გავლენის მოხდენას ცდილობენ.

მათი მოთხოვნებით შეერთებული შტატების იუსტიციის დეპარტამენტში შეიტანონ ანგარიშები და მთავრობას მათი საქმიანობის შესახებ მუდმივად მიაწოდონ ინფორმაცია, სანამ არ დასრულდება ასეთი წარმომადგენლობა ან აგენტის სტატუსი. კანონი ამერიკაში უკვე 80 წელზე მეტია არსებობს, თუმცა მთავრობა მას მხოლოდ ეპიზოდურად იყენებს და ძალზე ფრთხილად ადასრულებს. ეს იმის გამო, რომ ხელი არ შეუშლის კონსტიტუციის პირველ შესწორებას და სიტყვისა და ასოციაციის თავისუფლებას. იმან, რომ ეს ძველი კანონი და ძალიან მუნდრანდ არის დაწერილი, შეერთებულ შტატებში გარკვეული შემოთავაზება გამოიწვია, რომ არ შეზღუდულიყო ადამიანის თავისუფლებები, მიუხედავად იმისა, რომ იუსტიციის დეპარტამენტი კანონს ძალიან ფრთხილად ადასრულებს.

– თქვენ რამდენიმე ძალიან მნიშვნელოვანი ასპექტი ახსენეთ. ერთი არის აღსრულება. იუსტიციის დეპარტამენტის ვებგვერდზე ბოლო წლების რამდენიმე საქმეა მოცემული და თითოეული მათგანი ძალიან მასშტაბურია. შეგიძლიათ ცოტა მეტი ისაუბროთ „ფარას“ აღსრულების ასპექტზე?

– იუსტიციის დეპარტამენტი ცდილობს, გამოავლინოს ინდივიდუალური პირები, ლობისტური კომპანიები და საზოგადოებასთან ურთიერთობის ფორმები, რომლებიც მუშაობენ, ასე ვთქვათ, რადარის ქვეშ, ფარულად, სხვა ქვეყნის მთავრობის ან პარტიების ინტერესებიდან გამომდინარე იმ მიზნით, რომ შეცვალონ შეერთებული შტატების პოლიტიკა ან საზოგადოებრივი აზრი ქვეყანაში. არსებობს შემთხვევები, როდესაც ადამიანებს აუწყებდათ დარეგისტრირება, ან განზრახ არ დაარეგისტრირდნენ. ასეთ შემთხვევებში დეპარტამენტი მათ აძლევს დარეგისტრირდნენ და მათ მიმართ სამართლებრივ დევნას არ იწყებს. თუმცა, თუ ეს დარღვევა მიზანმიმართულად ხდება, იუსტიციის დეპარტამენტმა მათ შეიძლება სასამართლოში უჩივლოს. ეს ძალიან იშვიათად ხდება და ისიც იმ შემთხვევაში, თუ ინდივიდუალური პირი ან ფირმა პოლიტიკურ კამპანიებს ფულს სწირავს, ან საქმე ეხება რაიმე ფულის გათვითჩვევის რაიმე მასშტაბურ საქმეს. როგორც წესი, „ფარა“ მაშინ ამუშავდება ხოლმე, როცა საქმე დანაშაულებრივ საქმიანობას ეხება.

როგორ მუშაობს „ფარა“ და ვინ არიან უცხოეთის აგენტები აშშ-ში?

– „ფარას“ ასევე აქვს კონტრდაზვერვის განხორციელება, არა?

– დიახ, ასეა. „ფარა“ უზრუნველყოფს მიმართული კანონმდებლობა იმ მიზნით, რომ გამოავლინოს ძალისხმევა, რომელიც მავალითად, ამერიკის საელჩოს, ან სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობის გვერდის ავლით, ცდილობს ამერიკის პოლიტიკაზე გავლენის მოხდენას. ის არ ეხება ნებისმიერ საქმიანობას, არამედ, როგორც უკვე ვთქვე, ცდილობს გამოავლინოს ისეთი საქმიანობა, რომელიც მიზნად ისახავს შეცვალოს ამერიკის პოლიტიკა, იქნება ეს საგარეო თუ საშინაო პოლიტიკა და ასევე ცდილობს შეცვალოს შეერთებულ შტატებში საზოგადოებრივი აზრი უცხო ხელისუფლების ან სხვა ქვეყნის პოლიტიკური პარტიის ინტერესებზე დაყრდნობით.

– თქვენ აღნიშნეთ, რომ კანონი ძალიან ფართო და მუნდრანდია. ამის გათვალისწინებით, როგორ განსაზღვრავს შეერთებულ შტატების მთავრობა იმას, თუ რა არის საზოგადოებრივ აზრზე გავლენის მოხდენის მცდელობა?

– ზოგადად რომ ვთქვათ, კანონი არ შეეხება იმ არაკომერციულ ან სხვა სუბიექტებს, რომლებმაც შეიძლება მიიღოს სახელმწიფო გრანტები საზღვარგარეთიდან. მოდით ვთქვათ, რომ მავალითად, ვეროკაპუზი ფულს აძლევს ამერიკაში დაფუძნებულ არასამთავრობო ორგანიზაციას. მხოლოდ ეს საკმარისი არ არის იმისთვის, რომ კომპანიას „ფარას“ რეგისტრაცია მოეთხოვოს და მით უმეტეს, მის წინააღმდეგ სამართლებრივი დევნა დაიწყოს. მაგრამ, ეს საჭირო გახდება, თუ უცხოური მთავრობა ამერიკულ არასამთავრობო კომპანიას, ან ლობისტურ თუ პირად ფირმას ფულთან ერთად კონკრეტულ ინსტრუქციებსაც აძლევს, რომ საზოგადოების მშენებლობაში მონაწილეობის ნაცვლად, ეცადოს კონკრეტული კანონპროექტების გატანა, ან ამერიკის მთავრობის გარკვეული ნაბიჯების გადადგმაზე დაყრდნობა, ან ფულის გადახდელი მთავრობის ამერიკაში უფრო დადებითად წარმოჩენას. ასე რომ, მხოლოდ გრანტის ან დაფინანსების მიღება საკმარისი არ არის იმისთვის, რომ მარეგულირებელი ან სასამართლო ყურადღება მიექცეს.

– თუ შეიძლება, უფრო დეტალურად რომ ავიხსნათ, რა ხდება იმ შემთხვევებში, როდესაც არასამთავრობო ორგანიზაციები ან სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციები, მედია, უცხო ქვეყნის დაფინანსების ან გრანტების იღებენ? რა შემთხვევაში უნდა დარეგისტრირდნენ ისინი უცხო ქვეყნის აგენტად?

– იუსტიციის დეპარტამენტი კონკრეტულად ამბობს, რომ უცხო ქვეყნიდან მიღებული მხოლოდ დაფინანსება საკმარისი არ არის იმისთვის, რომ „ფარა“ ამოქმედდეს. ამის მთავარი მიზანი ის არის, რომ მათხდეს სამოქალაქო საზოგადოების სამიზნედ ქვეყა, ან სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვა. მთავრობა ამ საკითხს ძალიან ფრთხილად უდგება. თქვენ იცით, რომ „მი-მი-სი“ უცხო ქვეყნის მთავრობის - დიდი ბრიტანეთის მიერ დაფინანსდება, მაგრამ ამის მიუხედავად, მას უცხო ქვეყნის აგენტად დარეგისტრირება არ სჭირდება. საქმე სხვაგვარად უნდა იყოს, მავალითად, როგორც ეს „ან-თის“ (ყოფილი „რაშა თუ დი“) და რუსეთის მიერ დაფინანსებულ სხვა ქვეყნებთან დაკავშირებით მოხდა. ეს არის ფულს პლუს სარედაქციო პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს მთავრობის მიზანმიმართულად დაფინანსებას და მისი მიზანმიმართული დაფინანსებას. ეს არის რეგისტრაციის საფუძველი, თუ ფულს ინსტრუქციებიც არ მოჰყვება ამერიკის პოლიტიკაზე გასაქმების მოსახლეობა.

– შეგიძლიათ, მოკლედ ისაუბროთ ლობისტებზე? ლობისტები, რა თქმა უნდა, ამ კანონმდებლობის დიდი ნაწილია. გვითხარით, რით განსხვავდება ლობისტური საქმიანობა „რაშა თუ დის“ ან „სპურტინის“ საქმიანობისგან, რომლებიც ისევე უნდა დარეგისტრირდნენ, როგორც ლობისტები.

– ლობისტებმა შეიძლება მოითხოვოს რეგისტრაციის გააქტიურება იმის გამო, რომ შესაძლოა ის ცდილობდეს შეცვალოს ამერიკის პოლიტიკა რაიმე მიმართულებით და ამისთვის აწარმოებს ლობისტურ საქმიანობას. ეს რეგისტრაციის ერთ-ერთი გზაა. მაგრამ „ფა-

რა“ ცოტა უფრო ფართოა და ის პროპაგანდისტული ძალისხმევის გამოსავლენად უფროა მიმართული. რა თქმა უნდა, კანონი დიდი ხნის წინ დაიწერა და ძალიან მუნდრანდია, მაგრამ ამერიკის იუსტიციის დეპარტამენტი ძალიან გულდასმით ცდილობს, არ მოხდეს ამ კანონის ზედმეტად გამოყენება სამოქალაქო საზოგადოების დასუსტების თავიდან ასაცილებლად. ეს საერთო სურათის მნიშვნელოვანი ნაწილია.

– უცხოეთსაც ჰქონდა მსგავსი კანონმდებლობა, რომელიც საბოლოო ჯამში შეიცვალა. საინტერესოა, რომ ყოველთვის, როცა ვინმე უცხო ქვეყნის აგენტის რეგისტრაციის კანონის მიღებას ცდილობს, ამერიკის უცხო ქვეყნის აგენტის კანონს მოიშველიებენ ხოლმე და ამბობენ, რომ მათი კანონი ამერიკულის მსგავსია. თუმცა, ისინი გამოთვლებენ ხოლმე იმ მნიშვნელოვან დამატებებს, რომლებიც უცხო ქვეყნის საზოგადოებას, იქნება ეს ადამიანის უფლებების, სიტყვის თავისუფლების, პირველი შესწორების თუ სხვა დემოკრატიული პრინციპების დაცვა. გახსენდებათ თუ არა რაიმე შემთხვევა, როცა სასამართლომ იუსტიციის დეპარტამენტის საქმე არ მიიღო იმ მიზე-



ზით, რომ ის ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებულ, კონსტიტუციის პირველ შესწორებას არღვევდა?

– დიახ. ასეთი შემთხვევები არსებობს. ეს თემა უკავშირდება იმას, თუ რას მოითხოვს „ფარა“, რაც არის ის, რომ ის უწყებები დარეგისტრირდნენ, რომლებსაც რეგისტრაცია ეხება. „ფარას“ არ მოჰყვება განმეორებადი ჯარიმები ამ უწყებებისთვის. აგენტად დარეგისტრირების შემთხვევაში, არ არსებობს ამ სტატუსთან დაკავშირებული ჯარიმები. ეს არის კანონი – საქმიანობის გამოსამუდგენებლად. ბოლო დროს იყო რამდენიმე შემთხვევა, როდესაც სასამართლოებმა შეწყვიტეს ამერიკის მთავრობის მიერ შეტანილი საქმეები. მაგრამ ეს, როგორც წესი, ძალიან იშვიათია, რადგან იუსტიციის დეპარტამენტი ძალიან შერჩევითი სასამართლოში საქმეების გაგზავნაზე, როდესაც ასეთი საქმის გაგზავნა ხდება, ისინი მეტწილად, არა მდობის ან სამოქალაქო საზოგადოების წინააღმდეგ არის მიმართული, არამედ კრიმინალური საქმიანობის აღკვეთისთვის, იქნება ეს ფულის გათვითჩვევა, პოლიტიკურ კამპანიებში უკანონოდ ფულის შეწირვა და სხვა მსგავსი ტიპის საქმიანობა, რომელსაც შემდგომ სამართლებრივი დევნა მოჰყვება.

– „ფარას“ ერთ-ერთი განსაზღვრება ამბობს, რომ ის ეროვნულ უსაფრთხოებაზე მტრული გავლენების წინააღმდეგ არის მიმართული. თქვენ როგორ აფასებთ ამ განმარტებას?

– ვფიქრობ, რომ მოწინააღმდეგეების მიმართ პრიორიტეტი უფრო მაღალია. ვფიქრობ, შეზღუდული რესურსების პირობებში დეპარტამენტი უფრო მეტ ყურადღებას აქცევს მოწინააღმდეგე მთავრობებს, როგორცაა ჩინეთი, როგორცაა რუსეთი, რომლებიც შეერთებულ შტატებში მტრული მიზნებით მოქმედებენ.

– თქვენ ახსენეთ რუსეთი და ჩინეთი. რუსული კანონმდებლობის თანახმად, უცხო ქვეყნის აგენტები არიან რუსული სამოქალაქო საზოგადოების ის წარმომადგენლები, რომლებსაც ქვეყანაში დემოკრატიული სურათი, ასევე დასავლური მედია-სუბიექტები. რას იტყვით რუსულ და ამერიკულ კანონმდებლობას შორის არსებულ განსხვავებებზე და მსგავსებებზე?

– შეერთებული შტატების უცხოელი აგენტების რეგისტრაციის აქტის შემქმნის ფუნდამენტური მიზანი ის არის, რომ აცნობოს საზოგადოებას უცხოური მთავრობების და პოლიტიკური პარტიების მიერ, მათზე გავლენის მოხდენის მცდელობის შესახებ. მისი სამიზნე არასდროს ყოფილა სამოქალაქო საზოგადოება. რამდენადაც მე მესმის, ამ კანონის რუსული ვერსია, მისი მიზანი სწორედ სიტყვის თავისუფლებასა და იმ სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების წინააღმდეგ მოქმედებაა, იმ ორგანიზაციების, რომლებიც ცდილობენ, რუსეთში დემოკრატია გააძლიერონ.

– რამეს ხომ არ დაამატებდით ისეთს, რაზეც აქამდე არ გვისაუბრია და თქვენი აზრით, მნიშვნელოვანია ამ დისკუსიისთვის?

– უზრუნველყოფს, რომ შეიძლება არსებობდეს მცდარი მოსაზრება, რომ თუ კანონმდებლობის ტექსტი იგივეა, ან გარკვეული რაოდენობის უცხოური მთავრობების და პოლიტიკური პარტიების მიერ, მათზე გავლენის მოხდენის მცდელობის შესახებ. მისი სამიზნე არასდროს ყოფილა სამოქალაქო საზოგადოება. რამდენადაც მე მესმის, ამ კანონის რუსული ვერსია, მისი მიზანი სწორედ სიტყვის თავისუფლებასა და იმ სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების წინააღმდეგ მოქმედებაა, იმ ორგანიზაციების, რომლებიც ცდილობენ, რუსეთში დემოკრატია გააძლიერონ.

– ამასთან ერთად, ამ უფლებების დაცვაზე დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლო სისტემაც ზრუნავს, არა?

– დიახ, სწორედ ასეა.

ია მუხრამიშვილი, „ამერიკის ხმა“

თავისუფალი სიტყვა



პრეზიდენტის გზავნილები ნიუ-იორკიდან

კანონპროექტი, რომელიც არასამთავრობოების თავისუფლებას უზღუდავს, საზიანო იქნება დემოკრატიული ტრანსფორმაციის, განვითარების და ღირსი ცხოვრების აღდგენისთვის

გომიონი ჯგუფის მიერ წარდგენილი კანონპროექტი, რომელიც არასამთავრობო-ბო ორგანიზაციების თავისუფლებას უზღუდავს, უკიდურესად საზიანო იქნება ჩვენი საზოგადოების დემოკრატიული ტრანსფორმაციის, გენდერული დისკრიმინაციის აღ-მოფხვრისა და ჩვენი ევროინტეგრაციის გზისათვის, – ამის შესახებ საქართველოს პრე-ზიდენტმა, სალომე ზურაბიშვილმა ნიუ-იორკში, გაეროს ეკონომიკური და სოციალური სამსახურის ქალაქის შესახებ კომისიის 67-ე სესიაზე სიტყვით გამოსვლისას განაცხადა.

„ახლახან განჩნდა კიდევ ერთი გამოწვევა, რომელიც სამოქალაქო საზოგადოებ-ის როლს ეხება და რომელიც მისი ტერმინოლოგიის ტრანსფორმაციული ფუნქციის თვალ-საზრისით ერთ-ერთი უმთავრესია, რათა ქალაქი ხმა უკეთესად იყოს გაგონილი. ამ მხრივ, ჩემს ქვეყანაში ზოგიერთი ჯგუფის მიერ წარდგენილი კანონპროექტი, რომე-ლიც არასამთავრობო ორგანიზაციების თავისუფლებას უზღუდავს – და რომელიც, უნდა ითქვას, რომ უმეტესი წილი ქალ აქტივისტებს უჭირავთ – უკიდურესად საზი-ანო იქნება ჩვენი საზოგადოების დემოკრატიული ტრანსფორმაციის, გენდერული დის-კრიმინაციის აღმოფხვრისა და, რეალურად, ჩვენი ევროინტეგრაციის გზისათვის. აქ-ედან გამომდინარე, ამ კანონპროექტის მიმართ მე ჩემი მკვეთრი წინააღმდეგობა უკვე გამოვხატე და ვიყენებ ამ შემთხვევას, რომ ჩემი პოზიცია აქაც დაავიქსირო!“

რუსეთმა უნდა აღიაროს, რომ მას არ შეუძლია სხვა ქვეყნების ტერიტორიების ოკუპაციის დასრულება

საქართველოს პრეზიდენტმა სალომე ზურაბიშვილმა ნიუ-იორკში გაეროს გენე-რალურ მდივან ანტონიუ გუტერეშთან რეგიონში არსებული ვითარება, ომი უკრაინ-აში, შავი ზღვის უსაფრთხოების საკითხები და ოკუპირებული ტერიტორიებზე შექმნი-ლი მდგომარეობა განიხილა, – ინფორმაციას პრეზიდენტის პრესსამსახური ავრცელებს.

პრეზიდენტის განცხადებით, რუსეთმა უნდა აღიაროს, რომ მას არ შეუძლია სხვა ქვეყნების ტერიტორიების ოკუპაცია და დღეს საერთაშორისო საზოგადოებამ უფრო კარგად დაინახა რუსეთის აგრესიული სახე, ვიდრე ეს 2008 წლის ომის დროს მოხ-და. სალომე ზურაბიშვილის თქმით, დღეს როგორც არასდროს, მშვიდობასა და დე-ოკუპაციას ალტერნატივა არ აქვს. პრეზიდენტის პრესსამსახურის ცნობით, საუბარი შეეხო-ოკუპირებულ ტერიტორიებზე შექმნილ ვითარებასა და შავი ზღვის უსაფრთხოების საკითხებს. ყენევის საერთაშორისო დისკუსიებზე საუბრისას ხაზი გაესვა ამ ფორმატის შედეგა-ნობის გაზრდის მნიშვნელობას.

საქართველოს პრეზიდენტმა აღნიშნა, რომ უკრაინის ომის პერიოდში მოსკოვი-დან საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების ე.წ. მთავრობებზე წნეხი გაიზარ-და. პრეზიდენტის პრესსამსახურის ინფორმაციით, ანტონიუ გუტერეშმა მალეობა გა-დაუხადა საქართველოს პრეზიდენტს აქტიური თანამშრომლობისათვის და აღნიშნა, რომ გაეროს სხვადასხვა ფორმატში მნიშვნელოვან საკითხებსა და პრობლემებთან დაკავშირებით საქართველოს აქტიური თანამშრომლობა მის დამოკიდებულებაში ვლინდება, რომელიც მომავალზეა ორიენტირებული.

განცხადება აუქციონის ჩატარების შესახებ

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 306-3066 მუხლების საფუძველზე სპე-ციალისტი შპს „ემჯი პოლდინგი“ კრედიტორ ს/ს „ლიბერთი ბანკის“ განცხადე-ბის საფუძველზე ატარებს მეორე აუქციონს ბერდია გოგინაშვილის საკუთრება-ში არსებულ იპოთეკით დატვირთულ უძრავ ქონებაზე.

- აუქციონი ტარდება შემდეგი პირობებით:
1. უძრავი ნივთის მესაკუთრე: ბერდია გოგინაშვილი (პ/ნ 59001092595), გორი, სოფელი მეჯვრისხევი
 2. უძრავი ნივთის ადგილმდებარეობა და მოკლე აღწერა: გორი, სოფელი მეჯვრისხევი (საკადასტრო კოდი: 66.53.16.738 <https://naprweb.reestri.gov.ge/> - /search).
 3. უძრავი ნივთის სამართლებრივი მდგომარეობა: უძრავი ნივთი არ არის დატვირთული გარდაამავალი სანივთო ვალდებულებებით.
 4. უძრავი ნივთის საწყისი ფასი: 17141.25 ლარი.
 5. აუქციონის დაწყების თარიღი: 2023 წლის 9 მარტი, 16:00 საათი.
 6. აუქციონის დასრულების თარიღი: 2023 წლის 24 მარტი, 16:00 საათი.
 7. აუქციონის ჩატარების ფორმა: ელექტრონული აუქციონი ინტერნეტ მისა-მართზე www.eauction.ge.
 8. ელექტრონული აუქციონის მონაცემები: განაცხადის №71271HZP87373723; აუქციონის ნომერი: 71271 ლოტის ნომერი: 873737
 9. მოვალე: ბერდია გოგინაშვილი (პ/ნ 59001092595), გორი, სოფელი მეჯვრის-ხევი
 10. აუქციონის გამომცხადებელი სპეციალისტის სახელწოდება და მისამარ-თი: შპს „ემჯი პოლდინგი“ (ს/კ 204572284), მისამართი: ქ. თბილისი, შარტავას ქ. №40, ხართული 11.
 11. აუქციონის პირობები:
 - აუქციონში მონაწილეობის მიღების უფლება აქვს ნებისმიერ პირს, მათ შორის, კრედიტორს, მოვალეს და მესაკუთრეს;
 - მესაკუთრეს ან ნებისმიერ პირს შესაძლებელია შეთანხმებით ან/და მე-სამე პირს, რომლის უფლებაც შეიძლება შეილახოს აუქციონის შედეგად, უფლე-ბა აქვს, აუქციონის ჩატარებამდე მოთხოვნის დაკმაყოფილებით თავიდან აიცი-ლოს აუქციონი;
 - აუქციონში მონაწილეობის მსურველმა, აუქციონის დაწყებამდე უნდა წარ-მოადგინოს საბანკო გარანტია უძრავი ნივთის საწყისი ფასის 10%-ის ოდენო-ბით, რომელიც უნდა უზრუნველყოფდეს აუქციონში გამარჯვების შემთხვევაში თანხის სრულად გადახდას. საბანკო გარანტიის ბენეფიციარი უნდა იყოს კრე-დიტორი – ს/ს „ლიბერთი ბანკი“.
 - აუქციონში გამარჯვებული პირი ვალდებულია, ქონების შექმნიდან 7 დღის ვადაში სრულად გადაიხადოს უძრავი ნივთის ღირებულება, რომელიც უნდა შე-იტანოს შპს „ემჯი პოლდინგის“ საბანკო ანგარიშზე (ს/ს „თიბისი ბანკი“, ანგა-რიშის ნომერი GE17TB1188736020100003). წინააღმდეგ შემთხვევაში აუქციონის შედეგები გაუქმდება და ჩატარდება ხელახალი აუქციონი. აუქციონში გამარჯვებულ პირს ქონებაზე საკუთრების უფლება წარმოეშობა ფასის სრულად გადახდის შემდეგ.
 12. აუქციონის პირობები: გამოქვეყნებულია ინტერნეტ მისამართზე www.eauction.ge (განაცხადის №71271HZP87373723; ლოტის ნომერი: 873737). ნებისმიერ პირს, ვისაც გააჩნია უფლებები სარეალიზაციო უძრავ ქონებაზე, ვალდებულია ამ უფლებათა დამადასტურებელი მტკიცებულებები წარმოადგინოს 2023 წლის 24 მარტის 12:00 საათამდე.

ჰეიდარ ალიევი - აზერბაიჯანის გზის აღდგენის ერთ-ერთი თაოსანი



2023 წლის 10 მაისს აზერბაიჯანის მოსახლეობა ერ-ოვნული ლიდერის, აზერბაიჯანის დამოუკიდებელი სა-ხელმწიფოს დამაარსებლის, გამოჩენილი პოლიტიკო-სისა და სახელმწიფო მოღვაწის ჰეიდარ ალიევის და-ბადებიდან 100 წლისთავს აღნიშნავს.

აზერბაიჯანელი ხალხი ძალიან შედარებით, რომ ის-ტორიამ მათ ისეთი მსოფლიო ღონის ლიდერი მისცა, როგორც იყო ჰეიდარ ალიევი, რომელმაც შეძლო აზ-ერბაიჯანი მოკლე დროში დაეყენებინა სამართლებრი-ვი, სეკულარული და დემოკრატიული განვითარების გზაზე ხალხისა და სახელმწიფოს წინაშე არსებული სირთულეების აღმოფხვრით. აზერბაიჯანში ჩემი საქმიანობის დროს რამ-დენჯერმე შევხვდი აზერბაიჯანელი ხალხის ეროვნულ ლი-დერს ჰეიდარ ალიევს.

ჰეიდარ ალიევის თაოსნობით, 1998 წლის 7-8 სექ-ტემბერს, 9 ქვეყნის (აზერბაიჯანი, თურქეთი, საქართვე-ლო, უკრაინა, მოლდოვა, რუმინეთი, ბულგარეთი, უზ-ბეკეთი, ყირგიზეთი) 13 საერთაშორისო ორგანიზაციისა და 32 ქვეყნის დელეგაციის მონაწილეობით ბაქოში გა-იმართა საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც ეძღვნე-ბოდა ისტორიული აზერბაიჯანის გზის აღდგენას. ამ კონ-ფერენციის დასასრულს ხელი მოეწერა მთავარ მრავალ-მხრივ შეთანხმებას საერთაშორისო ტრანსპორტის შესახებ „ევროპა-კავკასია-აზიის დერეფნის განვითარებისთვის“ და მიღებულ იქნა ბაქოს დეკლარაცია. შეთანხმების მიხედ-ვით ამირჩეის სახელმწიფოთაშორისი კომისიის პირველ მდივანად.

ძირითადი მრავალმხრივი შეთანხმების დებულებების შესაბამისად გადაწყდა „ტრასეკას“ სამთავრობათაშორისო კომისიის შექმნის მიზნით სამდივნოს განთავსება ბაქოში და ის ოფიციალურად გაიხსნა 2001 წლის 21 თებერვალს. ამ-რიგად, მე ვიტყვი, რომ ჰეიდარ ალიევმა მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა განვითარების მთავარი გზის განსაზღვრაში, თავისი წვლილი შეიტანა აზერბაიჯანის ისტორიული აზ-ერბაიჯანის გზის აღდგენაში. სწორედ ამ სამდივნოს გახსნაზე მქონდა პირველი შეხვედრა ჰეიდარ ალიევთან.

თავის გამოსვლაში მან მაღალი შეფასება მისცა ევ-როკავშირის მიერ გატარებულ ზომებს „ტრასეკას“ პროგ-რამის განხორციელებისათვის დაკავშირებით. ჰეიდარ ალიევმა სიტყვით გამოსვლისას განაცხადა: „ჩვენმა სტრატეგიამ მა-ღალი შეფასება მისცეს ამ შენობის სილაშქარსა და მის ამჟამინდელ მდგომარეობას. შემთხვევითი არ არის, რომ ეს შენობა ევროკავშირის „ტრასეკას“ პროგრამას და აზ-ერბაიჯანის გზის აღდგენის სამუშაოებს გადაეცა. ეს შენო-ბა აზერბაიჯანის, ბაქოს ერთ-ერთი არქიტექტურული ძეგლია. მე-20 საუკუნის დასაწყისში აზერბაიჯანის დიდმა პიროვ-ნებამ, დიდმა მეწარმემ ჰაჯი ბეინალაბდინ თალიევიმ ააგო და აქ დიდხანს მუშაობდა“.

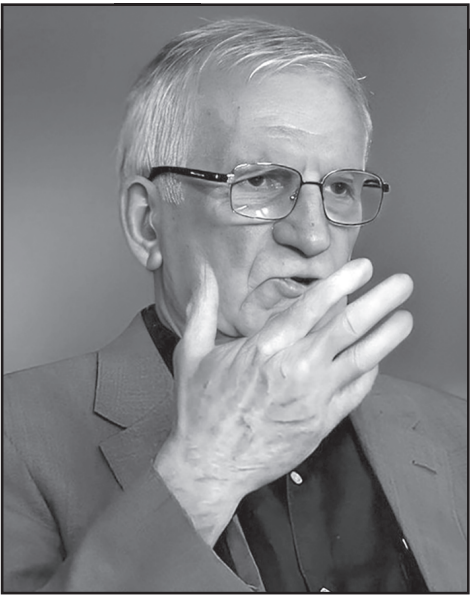
სამდივნოს გახსნის შემდეგ ნახევარი საათის განმავ-ლობაში გამიცვალა აზრები მომავალი ამოცანებისა და გეგმების შესახებ. მისი წინდახედულობით მიღწეულმა შე-დეგებმა გაამართლა.

ამრიგად, ჰეიდარ ალიევის მიზანმიმართული პოლი-ტიკის შედეგად, დღეს აზერბაიჯანს აქვს ძლიერი სატ-რანსპორტო და საკომუნიკაციო დერეფანი.

პიროვნულ თვისებებთან დაკავშირებით ჰეიდარ ალიევს ძა-ლიან მნიშვნელოვანი იუმორის გრძობა ჰქონდა, გან-საკუთრებულ ყურადღებას აქცევდა იმ ადამიანებს, რომ-ლებსაც იცნობდა და პატივს სცემდა. ეს კოლორიტუ-ლი ადამიანი მუდამ გულწრფელად მხედვოდა. ჰეიდა-რ ალიევი დიდად აფასებდა იმ პიროვნებებს, რომლე-ბიც ემსახურებოდნენ საკუთარი ინიციატივით დაწყებულ ფართომასშტაბიან სამუშაოებს. მიხარია, რომ მეც ერთ-ერთი იმ ადამიანთა რიცხვში ვიყავი, ყველა ღონისძიებ-აზე მხედვოდა და ყურადღების მიღმა არასდროს მტო-ვებდა. მირეკავდა და მამომრავ დამოკიდებულებას აე-ლენდა.

ჰეიდარ ალიევის განსაკუთრებულმა ყურადღებამ, შე-საძლებელი გახდა, აზერბაიჯან-საქართველოს ურთიერ-ობა თვისობრივად ახალ ეტაპზე ასულიყო. მრძენი და მოაზროვნე პოლიტიკოსი ჰეიდარ ალიევი ყოველთვის დიდ ყურადღებას აქცევდა აზერბაიჯანელი და ქართვე-ლი ხალხების ისტორიულ მეგობრობას და მნიშვნელო-ვან მომენტებს, რომლებიც ემსახურება მეგობრული ურ-თიერთობების შემდგომ განვითარებას.

ეროვნული ლიდერის ჰეიდარ ალიევის მიერ ჩამო-ყალიბებულ პოლიტიკურ მემკვიდრეობას, მამომრავ ნებას დღევანდელი პრეზიდენტი ილჰამ ალიევი დიდხალ-ად ახორციელებს. აზერბაიჯანელი ხალხს ვუსურვებ მშე-იღობასა და სიმშვიდეს. კავკასიის ამ ორი სახელმწიფოს ლიდერებისა და ხალხების ურთიერთობა სამავალითაა დღევანდელი მსოფლიოსთვის...



ასე ჩაისახა და დაიწყო განვითარება კულტურამ, რომელიც არაბულ-მუსლიმური კულტურის სახელით დარჩა ისტორიაში.

ამგვარად, ირანელები, ასე ვთქვათ, გაარაბდნენ, მაგრამ თურმე ერთი შეხედვით. მათ გარეგნულად მოუსხამთ მხოლოდ არაბული მანტია. აღმოჩნდა, რომ მათში არ ჩამქრალა ეროვნული სულისკვთება, რომელსაც გასაქანი მიეცა 750 წლიდან, ირანული ორიენტაციის მქონე აბასელთა დინასტიის მოსვლის შემდეგ.

ასი წელი ვასტანეს სამანიდებმა. ამ დროს ახალ სპარსულ ენაზე შეიქმნა დიდი ლიტერატურა, რომელზედაც ფართოდ გაიშალა და დგას დღემდე დიდი სპარსული მწერლობა.

საუკუნოვანი არსებობის დასასრულს, სამანიდების დინასტია, მათსავე კარზე მონობიდან სულთნობამდე აღზევებულმა თურქმა მაჰმუდ ღაზნელმა დაამხო.

თურქები ანტიირანული განწყობისანი იყვნენ. მაჰმუდ ღაზნელმა სცადა სპარსულის ნაცვლად ისევ არაბული ენის დაბრუნება

ასე რომ, მასლოგელ აღმოსავლეთში არაბებს პოლიტიკურად ჩაენაცვლნენ თურქ-სელჩუკები, ხოლო არაბულ სალი-ტურაბურ ენას - სპარსული. შესაბამისად, არაბულ-მუსლიმურ კულტურას ჩაენაცვლა ახალ თვისობებში რანგში გადასული სპარსულ-მუსლიმური კულტურა.

მუნებრია, თურქ-სელჩუკთა იმპერიაში შემავალ ყველა ხალხს ჰქონდა თავისი კულტურული წარსული. ასევე მუნებრია, რომ მათგან გამოსულ ყველა მუნაკადს შექმნდა რაღაც თავისი სპარსულ-

ღავით აღმაშენებლის უცნობი დამსახურების შესახებ ქართველი ერის წინაშე,

ნოზაღი ბართაია,
მეცნიერი (აღმოსავლეთმცოდნე - ირანისტი), მწერალი, მთარგმნელი. არის საქართველოს მწერალთა და ჟურნალისტთა თანამშრომლობითი კავშირების წევრი.



ვიდრე უშუალოდ (პირველი გვირგვინი) ოდ საკითხს შეეხებოდეთ, ზოგადად გადავავლოთ თვალი XII საუკუნის მახლობელ აღმოსავლეთში არსებულ პოლიტიკურ ვითარებას. **ეს მოხდა 632 წელს.**

ორმოცი წლის იყო მუჰამადი (570-632), ხილვები რომ დაეწყო და - სამოცდაორის - რეალობად რომ აქცია ისინი. სულ რაღაც ოცდაორ წელიწადში მან შეძლო არაბეთის ნახევარკუნძულზე მიმოფანტული მრავალმერტიანი არაბული ტომები ერთი ღმერთის გარშემო შემოკრიბა და ისლამის დროშის ქვეშ დაეგრაზა.

დიას, ის-ის იყო, მუჰამადმა დარაზმა არაბები ისლამის დროშის ქვეშ, არაბეთის ნახევარკუნძულიდან გასასვლელად და დაპყრობითი ომების სანარმოებლად, მაგრამ სწორედ მაშინ მოუწია მას გასვლა ამ სოფლიდან.

ეს მოხდა 632 წელს.
632 წელი გახდა მთელი ახლო აღმოსავლეთის, მათ შორის ირანელი ხალხებისთვის ახალი ერის დასწყისი.

სახალიფოს პირველი საუკუნე, ანუ ომაელთა ხანა, მიიძღო ირანელთათვის, რადგან ომაელები ზემოდან უყურებდნენ დაპყრობილ ხალხებს. ამასიდეების დროს კი ისლამი ვახდა საერთაშორისო რელიგია და წაიშალა ეთნიკური ზღვარი არაბებსა და არა არაბებს შორის.

გათანაბრების ეს პროცესი მიიძღო ტვირთად დააწვა გლეხობას, იმ მიზეზით, რომ „თუ ომაელებს დროს მათ მართო არაბები „ჭამდნენ“, ახლა ირანელი და ადგილობრივი ფეოდალებიც მიემატნენ და გლეხი აუტანელ მდგომარეობაში აღმოჩნდა“ (ვ. გაბაშვილი, ნარკვევები მახლობელი აღმოსავლეთის ისტორიიდან, გვ. 106, თბ., 1957).

ყოველივე ამას მოჰყვა გლეხთა აჯანყებანი, რომელთა დასაყრდენ ძალას წარმოადგენდნენ სახალიფოს პოლიტიკურ ასპარეზზე დაწინაურებული ირანელი და შუა აზიელი ფეოდალები.

ამასელოთა ხალიფებიც თანდათან ნომინალურ მმართველებად იქცნენ და იმპერიას IX საუკუნიდან საამიროებად იწყებდნენ დაშლას.

დაიწყო ანტიარაბული სახალხო ინტელექტუალური მოძრაობა. ირანელთათვის მამოძრავებელი ძალა აღმოჩნდა თავიანთი დიდი წარსული ლოზუნგით: „ჩვენ ჯემშიდის ჩამომავლები ვართ, არაბს კი თავისი პაპის სახელიც არ ახსოვს“ (ვ. გაბაშვილი, 107).

ასე დადგა დღის წესრიგში ირანის სახელმწიფოებრიობის აღდგენის საკითხი. მალე ირანულმა ეროვნულმა დინასტიებმა წამოიწყეს თავი თაჰირიდების, საფარიდებისა და სამანიდების სახით და საბოლოოდ, როგორც ჯემშიდის დინასტიის წინაპრები, რომლებმაც დააარსეს სპარსული ენა ავიდა“ (ჯ. დარმსტეტერი, სპარსული პოეზიის სათავეებთან, თარგმანი ფრანგულიდან ბაჩანა ბრეგვაძისა, გვ. 9, თბ., 1985).

ირანში, მაგრამ სპარსულ ენაზე აწყობილი სახელმწიფო სტრუქტურების გადაყვანა სხვა ენაზე არცთუ ისე ადვილი აღმოჩნდა. ამავ დროს, ღაზნელები სამანიდების კარზე იყვნენ აღზრდილები და მათ სმენას ისედაც საამოდ ელაშუქებოდა ტკბილობიანი სპარსული ყასიდები, რამაც, ერთგვარად, ხელი შეუწყო სპარსულის დარჩენას თავის ფუნქციებში.

მაჰმუდ ღაზნელმა ინდოეთი დალაშქრა, სადაც შეიტანა ისლამი და სპარსული ენა, რითაც სპარსულ ენას მეტი ასპარეზი მიეცა. თუმცა ნამდვილი ასპარეზი მას, როგორც ენახავთ, თურქ-სელჩუკთა ბატონობის ხანაში მიეცემა.

ორკვიანი გვირგვინი
ნახევარ საუკუნეში გაძლეს ღაზნელებმა, რომლებიც მერე თურქ-სელჩუკებმა შეცვალეს. სელჩუკთა დინასტიის დამაარსებელმა თოდრულ-მეგმა 1055 წელს აიღო სახალიფოს დედაქალაქი ბაღდადი. მას თავზე ორკვიანი გვირგვინი, ნიშნად აღმოსავლეთისა და დასავლეთის მფლობელისა, თვით ხალიფამ დაადგა.

თურქულმა ენამ ვერ გაუწია კონკურენცია სპარსულს და თურქ-სელჩუკებმაც დაპყრობილ ირანში, სპარსული ენა დატოვეს თავის ფუნქციებში - სახელმწიფო და სალიტერატურო ენად. ახალი დამპყრობლები ირანის დაპყრობით არ შემოფარგლულან. მალე ისინი გაბატონდნენ მთელ მახლობელ აღმოსავლეთში და სპარსულ ენას, ძალაუნებურად, მიეცა არნახული ასპარეზი, იგი გახდა სახელმწიფო და სალიტერატურო თურქ-სელჩუკთა იმპერიისა.

ამგვარად, მოხდა ისე, რომ პოლიტიკურად დაპყრობილი ირანის კულტურულად დაიპყრო არა მარტო დაპყრობილ თურქ-სელჩუკებმა, არამედ მთელ მის იმპერიაში შიამაალი ხალხებმა.

მუსლიმური კულტურის საერთო ოკეანეში. სწორედ ამიტომ „გარეგნულად ირანულ ფორმაში გამოხვეულ კულტურაში (შუა აზიიდან ეგვიპტემდე) გამჭვირვალედ მოჩანს თურქ-სელჩუკთა მიერ დაპყრობილი ხალხების თავისთავადი, ადგილობრივი ნიადაგზე განვითარებული კულტურა, ხელოვნება, მწერლობა“ (გაბაშვილი 1957, 137).

აი, რატომ არის სპარსულ-მუსლიმური ლიტერატურა მსოფლიოში სახელგანთქმული.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ეს პროცესი გავრცელდა ირანში მონღოლთა და თემურელთა ბატონობის ხანაშიც, რამაც განაპირობა ის, რომ დღეს მთელ მახლობელ აღმოსავლეთში მიმოფანტულა სპარსულენოვან მხატვრული სიტყვის ისეთ დიდი რაოდენობა, როგორც არის ნიშნად განჯელისა (XIII ს.) - აზერბაიჯანში, ჯედალ ედ-დინ რუმისა (XIII ს.) - თურქეთში, ხოსრო დეჰლევისა - ინდოეთში (XIII-XIX სს.), აბდ ორ-რაჰმან ჯამისა (XV ს.) - ავღანეთში და სხვა.

„XI საუკუნეში არაბული ელემენტის უპირატესობა შეიცვალა სპარსული ელემენტის უპირატესობით“. ამიერიდან „სპარსული“ მაჰმადიანსაც ნიშნავს, „სპარსული“ მაჰმადიანურს, „სპარსული კი სამაჰმადიანოს“ (გაბაშვილი 1980: 12).

ამ დროს „სპარსულ ამბავში“ („ესე ამბავი სპარსული...“) მოსაწონი ამბავი იგულისხმება.

მაგრამ, მონღოლთა ხანიდან, ტერმინს სპარსი, ჩვენაცვლა თათარი, რამაც შემოაღო ის იმიჯი, რომელიც გააჩნდა მას ქართველთა წარმოდგენაში სპარსელთა, როგორც კულტურისა და ხალხთა მიმართ.

ეს მცირე ექსკურსი იმიტომ გავაკეთეთ, რომ დაახლოებით წარმოგვეჩინა თუ რა სახის პოლიტიკურ გარემოსა და კულტურასთან ჰქონდა შეხება საქართველოს XII საუკუნეში.

საქართველოში ამ დროს მოხდა ასევე მნიშვნელოვანი მოვლენა. დავით მეორემ, რომელსაც ხალხმა აღმაშენებელი უწოდა, დავით III კურაპალატიდან (IX ს.) დაწყებული საქართველოს გამთლიანების პროცესი მოლოდინი მიიყვანა და შექმნა ისეთი დამოუკიდებელი ძლიერი სახელმწიფო, რომელიც თავდაპირველად თავდასხმით ომებზე გადაიყვანა.

რა თქმა უნდა, თურქ-სელჩუკები გულგრილად არ დაუწყებდნენ ცქერას საქართველოს და 1080 წლიდან ქვეყნის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში იწყება მათი თარეშები. თურქების შემოსევა არსებითად განსხვავდებოდა ბიზანტიელებისა თუ არაბების ბატონობისგან. თურქები მომთაბარე-შეკოვნი იყვნენ. ისინი გადმოსახლებით მოდიოდნენ და დაპყრობილ ქვეყნებში თავისი მეურნეობისთვის საჭირო მიწებს იჭერდნენ. დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსის ხაზგასმით აღნიშნავს, თუ როგორ შეუთავსებელი, როგორ ერთმანეთის გამომრიცხველი იყო ორი მეურნეობა - თურქულ-მომთაბარეული და ქართულ-ფეოდალური" (6. გენდინიშვილი, საქართველოს რუსეთთან შეერთების ისტორიული მნიშვნელობისათვის, გვ. 6. თბ., 1954).

ოთხი ათეული წელი გასტანა საქართველოში თურქთა თარეშმა, რასაც ბოლო მოუღო დავითმა და რომელიც 1122 წელს დავითის მიერ თბილისის არაბთა ოთხსაუკუნოვანი ბატონობისგან განთავისუფლებით დაგვირგვინდა.

იმ მრავალ გარდამტეხ ქმედებათა...

იმ მრავალ გარდამტეხ ქმედებათაგან, რომელიც განახორციელა დავითმა, ამ შემთხვევაში გამოვყოფდით ერთს - ისლამურ სამყაროსთან მის დამოკიდებულებას, რაც გამოიხატა ტოლერანტიზმისა და შირვანთან მჭიდრო პოლიტიკურ-ნათესაური ურთიერთობის დამყარებაში, რომელმაც შემდეგ მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა ქართული ლიტერატურული პროცესების განვითარებაში.

ტოლერანტიზმს მოჰყვა ის, რომ მუსლიმებს შეეძინათ იმაზე უკეთესი პირობები, ვიდრე მათ ჰქონდათ მუსლიმურ ქვეყნებში, რაზეც ნათლად მეტყველებს არაბ ისტორიკოსთა ცნობები. აი, ზოგი მათგანი: **ალ-ფარაბი**: დავით IV-ემ „შიაგო მუსლიმებს უდიდესი პატივი, მცენიერება, ღვთისმეტყველებსა და სუფიებს ისეთი ღირსება და პატივი ჰქონდათ, რაც არ ჰქონდათ (თვით) მუსლიმებთანაც კი“;

ალ-ნაზუმი: დავით IV და მისი ვაჟი დემეტრე I საჯაროდ გამოხატავდნენ თავიანთ პატივისცემას ისლამისადმი. ისინი პარასკევობით დადიოდნენ მეჩეთში, ისმენდნენ ხუტბასა და ყურანის კითხვას, ასაჩუქრებდნენ ხატებსა და მუაზინებს“;

ალ-ფარაბი: „მე ვნახე ალიმები, მქადაგებლები, დიდებულები, სუფიები, მლოცველები, რომელთაც მეფე (დემეტრე I) პატივით იღებდა და ასაჩუქრებდა. ის კეთილად ექცეოდა (მათ), რისი მსგავსიც არ არსებობს. მე ვნახე (იქ) ისეთი პატივისცემა მუსლიმებისა, რაც ბაღდადშიც კი არ ექნებოდათ“ (გ. ჯაფარიძე, საქართველო და მახლობელი აღმოსავლეთის ისლამური სამყარო, გვ. 242, თბ., 1995).

შირვანთან მჭიდრო პოლიტიკურ და დინასტიურ ქორწინებაზე დამყარებულ ნათესაურ ურთიერთობას (დავითის ქალიშვილი თამარი დაქორწინებული იყო შირვან-შაჰზე) კი მოჰყვა ქრისტიანულ და ისლამურ სამყაროს შორის კულტურულ ურთიერთობათა დამყარება, კერძოდ, შირვანის გზით, თარგმანის საშუალებით, დიდი სპარსული ლიტერატურის შემოღებამ ქართული მწერლობაში.

მნიშვნელოვანი მხარეები

არაბთა ხალიფატის დაშლის პროცესის დღევანდელი ამერბაიჯანის ტერიტორიაზე მცხოვრებ ხალხებსაც მოელო.

შირვანშიც ისე თარეშობდნენ თურქ-სელჩუკები, როგორც საქართველოში, რომელთა წინააღმდეგ ბრძოლაში დავითმა მოკავშირედ გაიხიდა შირვანშაჰები.

თურქ-სელჩუკთა მიერ დღევანდელი ამერბაიჯანის დაპყრობას, პოლიტიკურ-კულ-

ტურულთან ერთად, მოჰყვა ეთნიკური ცვლილებები. მოხდა ადგილობრივი ირანული ტომის მოსახლეობის ასიმილირება თურქებთან, რასაც მოჰყვა საშუალო სპარსული ენის თურქულით ჩანაცვლება.

სახალიფოს დაშლამდე, ამ ტერიტორიის მოსახლეობის სახელმწიფო და კულტურის ენა იყო არაბული, რომლის ადგილიც, თურქ-სელჩუკთა გამოჩენიდან, დაიკავა სპარსულმა.

ადგილობრივი ლიტერატურული მემკვიდრეობა

შირვანში ირანული დინასტიის წარმომადგენლებს - სამანიდებს (X ს.) ტახტი შუა აზიის ქალაქ ხუხანაში ედგათ. სპარსული ლიტერატურის ცენტრიც იქ იყო, რომელმაც, ხელისუფლებაში დაბრუნებულთა გამოჩენასთან ერთად, დაბნაში გადაინაცვლა, ხოლო თურქ-სელჩუკთა მოსვლის შემდეგ, მიუხედავად იმისა, რომ იმპერიის სატახტო ქალაქი ისლამაბადი იყო, მისი გადაინაცვლება აღმოსავლეთიდან, ჩრდილოეთ ირანში, კერძოდ, შირვანში მოხდა.

შეიქმნა სპარსული ლიტერატურის შირვანის სკოლა, სადაც განვითარების ახალ საფეხურზე აღის სპარსული ლექსი, რომელიც შემდეგ ტონის მიმცემი ხდება მთელი სპარსული პოეზიისათვის.

სპარსულ მწერლობაში ცნობილია სამი სტილი, სამი მშვენიერა სპარსული ლიტერატურის: ხორასნული (XI ს.) - იგივე სამანიდური, ერავული (XII-XV სს.) - იგივე ამერბაიჯანული და ინდური (XVI-XVIII სს.) - იგივე ისლამაბადური. ანუ იმის თქმა გვინდა, რომ ერთ-ერთი თვისობრივად განსხვავებული სტილი, რომელიც მოიცავს სპარსული კლასიკური პერიოდის ლიტერატურის უდიდეს პერიოდს (XII-XVIII სს.), შირვანის (ამერბაიჯანული) ლიტერატურული სკოლიდან იღებს სათავეს, რაც „ძალიან ცენტრების ხორასნიდან ქვეყნის ცენტრალურ და ჩრდილოეთ ნაწილში გადასვლას მოჰყვა“ (მეიმანაი, პოეტური ხელოვნების ტერმინოლოგია, გვ. 129, თბილისი, 1373/1994/სპარსულად/).

პოლიტიკური სივრცე

ისა როგორც ირანში, საქართველოშიც, პოლიტიკური ცენტრის ქუთაისიდან თბილისში ადგილობრივად გადასვლას მოჰყვა კულტურის ცენტრის ადგილობრივად გადასვლას, რის გამოც ქართულ-სპარსული ლიტერატურის ცენტრები გეოგრაფიულად დაუახლოვდნენ ერთმანეთს.

იმასაც თუ გავითვალისწინებთ, რომ შირვანი ამ დროს საქართველოს ვასალური ქვეყანა იყო, რომელიც 1124 წლიდან შემოიერთა დავითმა, იმისი თქმაც შეიძლება, რომ ამ დროს სპარსული ლიტერატურული ცენტრი ქართულ პოლიტიკურ და კულტურულ სივრცეშიც კი მოექცა, რამაც მნიშვნელოვნად განაპირობა ქართულ-ქრისტიანულ და სპარსულ-მუსლიმურ კულტურათა ურთიერთდაახლოება.

ამავე დროს, დავით მეფემ, რამდენადაც, ქვეყნის დამოუკიდებლობით, პოლიტიკურად გადაუკეტა გზა სპარსულ ენას საქართველოში, იმდენად გაუხსნა კარები ამ ენაზე შექმნილ კულტურას, კერძოდ, უდიდეს სპარსულ ლიტერატურას, რითიც მსოფლიოში მიმდინარე საერთო ლიტერატურული პროცესების მონაწილე გახდა ქართული მწერლობა, რამაც, ვფიქრობთ, დიდად განაპირობა ქართული საერთო მწერლობის აღმოცენება-განვითარება.

როგორც, წყალი მიჰყავდა ნისქვილის წარსულს

სამშენებლო, ამ მრავალ ლიტერატურულ ქმედებათაგან, რომელიც შემოვიდა ამ დროს ქართულ ლიტერატურაში, მხოლოდ „ვისრამიანის“ უმაღლეს თარგმანმა მოაღწია ჩვენამდე. დანარჩენთა არსებობის შესახებ ქართულ მწერლობაში (ფირდოუსის „შაჰნამე“, ნიზამისა და ოსთორის პოემები, „ქილილა და დამანა“) ისტორიულმა წყაროებმა თუ შემოგვიინახეს მხოლოდ ცნობები. ასე მაგალითად, თამარის ისტორიკოსი გიორგი მესამეზე წერს, რომ იგი არის: „ალექსანდრე და ქაიხოსრო მკურთხელთა შორის: აქილევ და სამსონ და ნებროთ გმირთა შორის; სპანდიარ, თაჰამთა და სიაომ გოლიათთა შორის. სოლომონ, სოკრატ და პლატონ ბრძენთა შორის („ქართლის ცხოვრება“, გვ. 42, თბ., 1942). ამ ერთ წინადადებაში, შედარებისთვის, „შაჰნამე“ ოთხი გმირის სახელია მოყვანილი, რაც იმას მოწმობს, თუ რაოდენ ნაცნობი ყოფილან ჯერ კიდევ XII საუკუნეში „შაჰნამეს“ პერსონაჟები ქართველთათვის.

აქვე აღვნიშნავთ, რომ ქართველები „შაჰნამეს“ გმირებს იცნობდნენ მანამდეც, სანამ ფირდოუსი (X ს.) შექმნიდა თავის უკვდავ ქმნილებას, იცნობდნენ მას რამდენიმე საუკუნით ადრე, მისი პირველწყარო - ფალაური „ხვადი-ნამაჰიდან“ („მეფეთა წიგნი“).

ასევე კი თითო მაგალითი „ვეფხისტყაოსნიდან“ და „ვისრამიანიდან“:

„ისრითა მოკლის ნადირი, როსტომის მკლავს უგრძესისა“ (რუსთველი, 1966: 19633).

„ნეტარძი, თუმცა ცხენსა ზედა მჯდომი მაშურალი ვნახო, რომელ პირი ჩემვენ ექმნას და ზურგი მარჯავსენ! ნეტარ ვერ ვნახავ ჩემთვის მოსრულსა ჭაბუბარს როსტომის საბატონოსა (გორგანელი, „ვისრამიანი“, გვ. 113, თბ., 1962).

საინტერესოა აღინიშნოს, რომ „ვისრამიანი“, სპარსულიდან ნათარგმნ ძველშიც კი, როცა დედამიწა არ არის ნახსენებ „შაჰნამეს“ პერსონაჟი როსტომი, თარგმანში მოხსენებულა, რაც კიდევ მაუწყებელია იმისა, თუ რაოდენ მახლობელი ყოფილა მაშინ ეს სახელი ქართველთათვის.

ასევე იმდენად მახლობელია ნიშანი განჯელისთვის ქართული სამყარო, რომ „ხოსრო-შირვინიანი“ პროტოტიპულად თამარისა და რუსუდანის სახეები იკვეთება (ვ. ფალა, ნიშანი, გვ., 109, თბ., 2014).

ამ დროის ქართულ-სპარსულ ლიტერატურულ ახლო ურთიერთობებზე მიუთითებს ის ცნობაც, რომ დემეტრე მეფის დაკრძალვაზე თბილისში ჩამოსულან ორი დიდი შირვანელი პოეტი ხაყანი და ფალაქი.

ეს ის ხაყანი შირვანელია, რომელიც ერთ-ერთ თავის ყასიდაში წერს: მაგრანტიონთა კარი ჩემთვის ყოველთვის დიაოა.

ეს ის ხაყანი შირვანელია, რომლის შემოქმედებამ, განსაუვრებელი სახორტო ლირიკა, ნიშანის შემოქმედებასთან ერთად, მიზანმიმართულად იქცა მთელი მახლობელი აღმოსავლეთის მხატვრული სიტყვის ოსტატთათვის.

მას მერე რაც დავითმა ეკლესია დაუმორჩილა სახელმწიფოს და სამეფო კარი საერთო კულტურულ-ლიტერატურული ცხოვრების ცენტრი გახდა, ასეთი ცნობები ამოვლენელი არც არის.

ამ დროის საკარო ლირიკაც, რომელიც, სამწუხაროდ, მხოლოდ ფრაგმენტების სახით არის მოღწეული ჩვენამდე, თავისი პო-

ეტური ორგანიზებულობით, ნათლად მეტყველებს იმაზე, თუ რა დახვეწილი და მაღალი დონის წყობილსიტყვაობა გვექონა XII საუკუნეში.

მაშინ, როცა შირვანის ლიტერატურულმა სკოლამ დიდი გავლენა მოახდინა მთელი მახლობელი აღმოსავლეთის ლიტერატურაზე, რა თქმა უნდა, იგი გარკვეული ტონის მიმცემი იქნებოდა ქართული მხატვრული აზროვნებისთვისაც.

ჩვენი აზრით, შექმნილმა ვითარებამ დიდად შეუწყო ხელი ქართული საერთო მწერლობის აღმოცენება-განვითარებას, რომელსაც, იმდროისთვის, მოყოლებული გრიგოლ ხანძთელიდან (759-861წ წ.), საკმაოდ ჰქონდა მომზადებული ლიტერატურული ნივთები.

რაც შეეხება ნივთების მომზადებას, უფრო შორსაც წავალთ, როგორც ცნობილი ირანისტი ალექსანდრე გვახარია წერს: „დავით აღმაშენებლის ეპოქის საქართველოში სახეობით იყო შემზადებული ნივთები კლასიკური სპარსული კულტურის ასათვისებლად, რადგან კარგად იყო ცნობილი მისი ძველსპარსული დ ფალაური (საშუალო სპარსული) საფუძვლები“ (ა. გვახარია, ნარკვევები ქართულ-სპარსული ლიტერატურული ურთიერთობების ისტორიიდან, გვ. 131, თბ., 2001).

ვაჟისტყაოსანი - ვალკანი საქართველოს

ქართული მწერლობა, მეხოთვადან მეთორმეტე საუკუნემდე, წამება-მარტვილობათა უწყვეტი ჯაჭვით, იყო ვაგოგრაფული. მეთორმეტე საუკუნეში კი მის გვერდით, „ვეფხისტყაოსნის“ სახით, უცებ ამოიფრქვა საერთო მწერლობის ვულკანი.

ეს მოულოდნელი მოვლენა იყო არა მარტო ქართულ, არამედ მთელი საქრისტიანოს მწერლობისთვის, რამაც მცენიერთა შორის აზრთა სხვადასხვაობა გამოიწვია. ნაწილმა ეს მიიჩნია ვარე ფაქტორის ძალიდან, კერძოდ, სპარსულიდან მომდინარედ (6. მარ... ნაწილმა - შიდა ფაქტორის (კეკელიძე)... და ნაწილმაც - ორივე ფაქტორის არსებობა დაუშვა (იუსტ. აბულაძე)... საბოლოოდ კი ვამატონდა აზრი ამ მოვლენის შიდა ფაქტორის ძალის მომხრეთა სხარავებლოდ. აი, რას წერს აკადემიკოსი ალექსანდრე ბარამიძე საქართველოს მცენიერებათა აკადემიის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის მიერ 1966 წელს გამოცემული სახელმძღვანელო წიგნის, ქართული ლიტერატურის ისტორიის მეორე ტომში, გვ. 8: „6. მარის ადრინდელ თეორიას ქართული საერთო მწერლობის სპარსული ლიტერატურის ზეგავლენით წარმოშობის შესახებ ახლა აღარავინ იზიარებს (ამ თეორიას თავის დროზე მეფერი მიმდევარი ჰყავდა). სადავო არ არის, რომ ისეთი დიდი მასშტაბის მოვლენა, როგორც არის ქართული საერთო მხატვრული მწერლობის წარმოშობა, არ შეიძლება უცხოური გავლენით აიხსნას“.

ვფიქრობთ, რომ ქართული მწერლობა „არ შეიძლება უცხოური გავლენით აიხსნას“ - გაუგებრობა.

შევიხსენებთ, რომ ეს კრებული დღემდე სახელმძღვანელო წიგნად არის მიჩნეული.

თუმცა აკადემიკოს კორნელი კეკელიძეს მაინც დარჩა გაუგებარი ამ მოვლენის არსი და წესი: „ის, რაც საუკუნისო მწერლობის წიაღში სტიქიურად მზადდებოდა, გარკვეული დროიდან, როდესაც შესაფერისი პირობები მომწიფდა, სახელდობრ, მეფეთმეტე-მეთორმეტე საუკუნეებიდან, მკვეთრად გამოიყოფოდა და მხატვრული საერთო ლიტერატურის სახით გაიშალა და გაიფურჩქნა. თუმცა შესაძლოა, ასეთი წინასწარი კულტურული პირობები სხვა ქვეყანაშიც არსებობდა, მაგალითად, ბიზანტიაში, მაგრამ იქ საერთო ლიტერატურა არ აღმოცენებულა, მაშასადამე, საქართველო იყო კიდევ რაღაც სხვა პირობა“ (კ. კეკელიძე, ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია, გვ. 12, თბ., 1981).

ჩვენი აზრით, ის „კიდევ რაღაც სხვა პირობა“, რომელიც გურუსით იყო მოცული სულმნათი მცენიერისთვის, საძიებელია სწორედ ქართულ-სპარსულ ლიტერატურულ ურთიერთობებში ანუ ქრისტიანულ და ისლამურ ცივილიზაციათა გზაჯვარედინზე, რომელიც განხორციელდა XII საუკუნის საქართველოში.

(გეგმიური გვერდი)

დავით აღმაშენებლის უცნობი დამსახურების შესახებ ქართველი ერის წინაშე

სივილიზაციითა და დემოკრატიის ჩარჩოში

„დავით აღმაშენებლის დროს ერთიანი და ეკონომიკურად ძლიერი ფეოდალური საქართველოს წინსვლა მის განათლება-კულტურაშიც გამოიხატა. საქართველოში მოხდა ქრისტიანული (მიზანტიური) და მუსლიმური კულტურის შეხვედრა-შერწყმა (რ. მეტრეველი, დავით აღმაშენებელი, გვ. 265, თბ., 2018). დიას, მოხდა ქრისტიანული და მუსლიმური კულტურის შეხვედრა-შერწყმა, რამაც გავლენა იქონია ქართულ ლიტერატურაში მიმდინარე მოვლენებზე და დააჩქარა ქართული საერო მწერლობის აღმოცენება-განვითარების პროცესი, რასაც მოჰყვა „ვეფხისტყაოსანი“ – გვირგვინი აღმოსავლურ და დასავლურ ცივილიზაციათა შორის დიალოგისა. გამომდინარე აქედან, XII საუკუნის ქართულ-სპარსული ლიტერატურული ურთიერთობანი შეიძლება ჩავსვათ ქრისტიანულ და ისლამურ ცივილიზაციათა დიალოგის ოქროს ჩანჩქოში.

აღმოსავლეთი არის აღმოსავლეთი, დასავლეთი - დასავლეთი
თანამედროვე მსოფლიოში, პოლიტოლოგთა შორის (ჰანდიგოთი 1993: V 72 n.p. 22/28/) მუსიკებს რადიანდ კოპლინგის მონარული ფრაზა: „აღმოსავლეთი არის

აღმოსავლეთი, დასავლეთი – დასავლეთი, ისინი ვერასოდეს შეხვდებიან ერთმანეთს“ („Oh, East is East, and West is West, and never the twain shall meet“) (კიპლინგი 1983: 71).

აღმოსავლეთსა და დასავლეთს შორის იგულისხმება ისლამი და ქრისტიანობა, რომელთა შორის მდებარე ქვეყანაზე, როგორც ივანე ჯავახიშვილი წერდა: „ამისა და ევროპის საზღვარზე მდებარე საქართველო აღმოსავლეთისა და დასავლეთის, ქრისტიანული და მაჰმადიანური კულტურისა და განათლების შემთვისებელი და შემავრთიანებელი იყო“ (ი. ჯავახიშვილი, ქრთველი ერის ისტორია, II, გვ. 306, თბ., 1965).

მიგვაჩნია, რომ თეზა: „აღმოსავლეთი არის აღმოსავლეთი, დასავლეთი კი – დასავლეთი, ისინი ვერასოდეს შეხვდებიან ერთმანეთს“ – უსაფუძვლოა, რადგან ისინი შეხვდნენ ერთმანეთს ჯერ კიდევ XII საუკუნის საქართველოში და რახან ეს მოხდა ერთხელ, ასევე შეიძლება მოხდეს მომავალშიც.

კულტურათა ურთიერთგადაკვეთა შეიძლება მოხდეს ორი გზით – მშვიდობიანი და ძალდატანების. ქრისტიანობასა და ისლამს შორის კი საქართველოში იგი შედგა მშვიდობიანი გზით, მაშინ როცა საქართველო იყო მძლავრი დამოუკიდებელი სახელმწიფო და მას ძალით ვერაფერს მოახვედდა თავზე თავის ნებას.

მიმართება უცხოურ ლიტერატურასთან

ქართულში უცხოურ ლიტერატურასთან იმდენად შემოქმედებითი დამოკიდებულება შექმნა, რომ რელიგიურ ტექსტებსაც კი, ისე თავისუფლად ექცეოდნენ, ქრისტიანობაში ქართული ნაკადი შეიტანეს, რის გამოც იმდენად დამორღვევდნენ დედანს, რომ ხელმეორედაც შეიქმნა ისინი სათარგმნი.

ამ დროს ადვილი წარმოსადგენია, თუ რა თავისუფლად მოეპყრობოდნენ ისინი საერო მწერლობას, თანაც მუსლიმურს. მართლაც, ამის თვალნათლივი ნიმუ-

შია თუნდაც X საუკუნის ირანელი პოეტი „შაჰ-ნამე“, რომლიდანაც ჩვენს წინაპრებს მხოლოდ მათთვის საინტერესო ამბები გაღმოდნენ, თანაც არა თარგმანის, არამედ მიმდებარე-გადაკვეთებისა და ვერსიების სახით.

აქვე გვინდა ყურადღება გვაგვახვილოთ ერთ მომენტზე. „შაჰ-ნამე“ მსოფლიოს მრავალ ენაზეა თარგმნილი, რომელსაც ყველგან თავისი სახელი აქვს შენარჩუნებული. ერთადერთი ქართული მწერლობა, სადაც მას არა „შაჰ-ნამე“, არამედ „როსტომიანი“ ეწოდება. ეს იმიტომ, რომ ქართველები, მისი მთავარი მითოლოგიური გმირის, როსტომის გარშემო არსებული საგმირო-საფალავრო ამბებით დაინტერესებულან და არა – ირანელ მეფეთა ისტორიით.

ალბათ, სწორედ ამიტომ არის, რომ „შაჰ-ნამეს“ გმირთა სახელები: როსტომი (როსტამი), ზურაბი (სოჰრამი), გივი (გივ), მანუჩარი (მანუჩეჰარი), გოდერძი (გოდარდი), თამაზი (თამაზასი), უმანგი (ჰუმანგი), ლუარსაბი, (ლოჰრასაბ),

ყარაგან ქუთათელასის რეფორმა

2023 წელს თბილისის აპოლონ ქუთათელასის სახელობის სახელმწიფო სახატვრო აკადემიაში, აკადემიის რექტორის მიერ ინიცირებული სახელმწიფო განათლების რეფორმის ფარგლებში, სააკადავრო პროგრამებზე ამიტურიენტთა მისაღები შემოქმედებითი კონკურსი პირველად ჩატარდება ახალი ფორმატით. ამ თემისთან დაკავშირებით კულტურის სამინისტროში გამართულ მრთინგზე საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის მინისტრმა თეა წულუკიანმა და სამხატვრო აკადემიის რექტორმა ყარაგან ქუთათელასმა ისაუბრეს.

სამხატვრო აკადემიის აკადემიურმა სამტომ დაამტკიცა 2023 წლის შემოქმედებითი კონკურსის დებულება. დებულების თანახმად, სახელოვნებო განათლების რეფორმის ფარგლებში შემუშავდა შემოქმედებითი კონკურსის ახალი ფორმატი, რომელიც შეესაბამება სახელოვნებო და არქიტექტურის პროგრამების მოთხოვნებს და საშუალებას იძლევა, უფრო ზუსტად შეფასდეს თითოეული ამიტურიენტის შემოქმედებითი შესაძლებლობები. აქამდე სამხატვრო აკადემიაში სახელოვნების, დიზაინის, მედიასხელოვნებისა და არქიტექტურის ფაკულტეტების ყველა პროგრამის ამიტურიენტებისთვის შემოქმედებითი ტური მხო-

სამხატვრო აკადემიაში 2023 წელს აბიტურიენტთა კონკურსი განსხვავებული ფორმატით ჩატარდება

ლოდ ხატვაში ტარდებოდა, მაგრამ ამგვარი გამოცდა არ იძლეოდა შესაძლებლობას, შეფასებულყოფილი ამიტურიენტის მიერ არჩეულ პროგრამასთან დაკავშირებული მისი შემოქმედებითი უნარები.

კულტურის სამინისტროს ინიციატივით:

„2023 წლიდან ამიტურიენტების მისაღები შემოქმედებითი კონკურსი (მისაღები გამოცდა არქიტექტურის, სახელოვნების, დიზაინისა და მედიასხელოვნების საგანმანათლებლო პროგრამებისთვის) ჩატარდება შემდეგი ფორმატით:

1. პორტფოლიოს წარდგენა და შეფასება;
2. გამოცდა ხატვაში (სახელოვნების, დიზაინისა და მედიასხელოვნების ფაკულტეტების პროგრამების ამიტურიენტებისათვის) ან ხაზვაში (არქიტექტურის ფაკულტეტის საგანმანათლებლო პროგრამების ამიტურიენტებისათვის).

პორტფოლიოს მეშვეობით შესაძლებელი იქნება ამიტურიენტის მხატვრული უნარებისა და შემოქმედებითი პოტენციალის მრავალმხრივად შეფასება, რადგან ის არის ამიტურიენტის მიერ დროის გარკვეულ ეტაპებზე სხვადასხვა მასალით (ფერადი ფანქრები, ფერადი ფლომასტერები, პასტელი, წყლის საღებავი – აკვარელი, აკრილი, ტემპერა, გუაში და სხვა) შესრულებული ნამუშევრების კრებული. პორტფოლიოში უნდა იყოს, სულ მცირე, 15 ნამუშევარი: ხუთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული და ერთი – ჩანახატი ფერში.

პორტფოლიოში უნდა იყოს, სულ მცირე, 15 ნამუშევარი: ხუთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული მასალით შესრულებული, ხუთი – ფერში შესრულებული და ხუთი – ამიტურიენტის მიერ შერჩეული თავისუფალი კომპოზიცია, რომელშიც, მისი მოსაზრებით, მაქსიმალურად წარმოაჩენს მის ინდივიდუალურ, მხატვრულ-შემოქმედებით შესაძლებლობებს.

შემოქმედებითი კონკურსის პირველი კომპონენტის – პორტფოლიოს – შეფასებისას დადებითი ქულის მიღების შემთხვევაში ამიტურიენტები დაიშვებიან შემოქმედებითი ტურის მეორე ეტაპზე – ხაზვის ან ხატვის გამოცდაზე. ხაზვის გამოცდა ჩატარდება ერთი დღის განმავლობაში, ხატვის გა-



მოცდა კი ორი დღის განმავლობაში გაგრძელდება და შესრულებული ნამუშევარი: ერთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული და ერთი – ჩანახატი ფერში. პორტფოლიოში უნდა იყოს, სულ მცირე, 15 ნამუშევარი: ხუთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული და ერთი – ჩანახატი ფერში. პორტფოლიოში უნდა იყოს, სულ მცირე, 15 ნამუშევარი: ხუთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული მასალით შესრულებული, ხუთი – ფერში შესრულებული და ხუთი – ამიტურიენტის მიერ შერჩეული თავისუფალი კომპოზიცია, რომელშიც, მისი მოსაზრებით, მაქსიმალურად წარმოაჩენს მის ინდივიდუალურ, მხატვრულ-შემოქმედებით შესაძლებლობებს.

შემოქმედებითი კონკურსის პირველი კომპონენტის – პორტფოლიოს – შეფასებისას დადებითი ქულის მიღების შემთხვევაში ამიტურიენტები დაიშვებიან შემოქმედებითი ტურის მეორე ეტაპზე – ხაზვის ან ხატვის გამოცდაზე. ხაზვის გამოცდა ჩატარდება ერთი დღის განმავლობაში, ხატვის გამოცდა კი ორი დღის განმავლობაში გაგრძელდება და შესრულებული ნამუშევარი: ერთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული და ერთი – ჩანახატი ფერში. პორტფოლიოში უნდა იყოს, სულ მცირე, 15 ნამუშევარი: ხუთი – შავ-თეთრი, გრაფიკული მასალით შესრულებული, ხუთი – ფერში შესრულებული და ხუთი – ამიტურიენტის მიერ შერჩეული თავისუფალი კომპოზიცია, რომელშიც, მისი მოსაზრებით, მაქსიმალურად წარმოაჩენს მის ინდივიდუალურ, მხატვრულ-შემოქმედებით შესაძლებლობებს.

ფორმაციას და უპასუხებს მათთვის საინტერესო შეკითხვებს აკადემიაში ან სატელეფონო ცხელის ხაზის მეშვეობით. ინფორმაცია ცხელი ხაზის სატელეფონო ნომრებისა და საკონსულტაციო ცენტრის სამუშაო საათების შესახებ გამოქვეყნდება სამხატვრო აკადემიის ვებ და ფეისბუქ-გვერდებზე.

როგორც ცნობილია, საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს მხარდაჭერით სამხატვრო აკადემიაში აქტიურად მიმდინარეობს მუშაობა აკადემიის რექტორის ყარაგან ქუთათელასის, ინიცირებულ სრულიად ახალ და თანამედროვე კონცეფციის შესაბამისად შემუშავებულ სახელოვნებო განათლების რეფორმაზე, რომელიც გულისხმობს ე.წ. ახალი აკადემიის შექმნას. რეფორმით გათვალისწინებულია: ახალი ლოგოსა და ვებგვერდის შექმნა; სამხატვრო აკადემიის ინტერნაციონალიზაციის ხელშეწყობა – ახალი პროგრამების აკრედიტაცია, მათი თანამედროვე სტანდარტებთან სინქრონიზაცია და არსებული პროგრამების თარგმნა უცხოელი სტუდენტების მოზიდვის მიზნით; საერთაშორისო სახელოვნებო რეზიდენციების შექმნა; ყოველწლიური ახალგაზრდული არტბაზრობისა და ფესტივალის გამართვა; თანამშრომლობა მსოფლიოში ცნობილ სახელოვნებო უმაღლეს სასწავლებლებთან; სტუდენტებისთვის თავისუფალი სახელოვნებისა თუ დამატებითი სოციალური სივრცეების მოწყობა და სხვა. – ნათქვამია უწყების განცხადებაში.





ქართული „შაჰ-ნაშა“ გიორგის იმერეთის მთავარს, იმერეთის მთავარს, იმერეთის მთავარს...

მუშაობა, რის შედეგადაც, პირველ შემთხვევაში, მივიღეთ დიდი ქართული სასულიერო, ხოლო მეორეში – ასევე დიდი ქართული საერო მწერლობა.

სასულიერო მწერლობას ჩვენ არ ვეხებით. საერო მწერლობის აღმოცენება-განვითარება კი, ვფიქრობთ, უკავშირდება დავით აღმაშენებლის სახელს.

რომ არა დაივიწყოთ

ჩვენ ახლანდელი, რომ არა დავით აღმაშენებელი!

საქართველო იქნებოდა თურქ-სელჩუკთა სამფლობელოში შემავალი ერთ-ერთი ქვეყანა, სადაც სახელმწიფო და სალიტერატურო ენა იყო სპარსული.

მეგრეთში, საქართველოშიც სახელმწიფო და სალიტერატურო ენა იქნებოდა სპარსული.

მაშინ მიღებული წესების თანახმად, შირანშაჰმა აღსათანა უზრუნველყო ნიშნით განჯის გავლესა ლეილისა და მაჯუნის სასიყვარულო ამბავი, ოღონდ არა თურქულ, არამედ „მითვის საკადრის ფარსულზე“.

ნიშნისავე მრძანება ისე შესრულდა, რომ არაბული სამყაროს სამიჯნურო ამბავი მთელი სპარსულენოვანი სამყაროს პოეტთა თავდავიწყების თემად იქცა და – არა მხოლოდ სპარსულენოვანი სამყაროსი.

ლოდ სპარსულენოვანი სამყაროსი. დღეს ლეილისა და მაჯუნის ორასამდე პოეტური ვარიანტი არსებობს, მათ შორის ქართულ ლიტერატურაშიც, რომლის ძირისძირი სწორედ ნიშნის „ლეილი და მაჯუნია“.

ისევე, როგორც შირანშაჰმა უზრუნველყო ნიშნის განჯის, გაღვინისა და მაჯუნის ამბავი არა თურქულ, არამედ „მითვის საკადრის ფარსულზე“ (ორივეს მშობლიური ენა თურქულია), ასევე, საქართველოშიც, ვინმე სულთანი უზრუნველყო ვინმე მესხ მეღვინეს, ექვთია წყობილისტყვად რომელიმე ამბავი, ოღონდ არა ქართულ, არამედ „მითვის საკადრის ფარსულზე“ და, ვინ იცის, ისიც, არანაკლებ ნიშნით განჯელოზე, შეასრულებდა მრძანებას.

მაგრამ დავით მეფემ, რამდენადაც პოლიტიკურად გადაუკეტა გზა სპარსულ ენას საქართველოში, იმდენად, შირანის გავლით, რომელიც მაშინ სპარსული მწერლობის ცენტრს წარმოადგენდა, თარგმანის გზით, კულტურულად გაუხსნა კარი მასზე შექმნილ უდიდეს ლიტერატურას, რამაც დიდად განაპირობა ქართული საერო მწერლობის აღმოცენება-განვითარება, რომლის გვირგვინადაც იქცა „ვეფხისტყაოსანი“ – ნაზავი ისლამური და ქრისტიანული, ანუ აღმოსავლური და დასავლური ცივილიზაციისა.

რომ არა საერო მწერლობის ასეთი ძლიერი პირველი პერიოდი (XIII.), რომელიც ოქროს ხანადაა წოდებული ქართული ლიტერატურის ისტორიაში, საეჭვოა, იქნებოდა თუ არა მისი მერვე პერიოდი (XVI-XVIII სს.)

– ცნობილი ვერცხლის ხანად, როცა ისეთი მძიმე იყო სპარსული ენისა და ლიტერატურის ზეწოლა ქართულზე, რომ ქართველი პოეტი თეიმურაზ პირველი ამბობს: „სპარსული ენის სიტკბომან მასურვა მუსიკობანი“.

ეს კიდევ არაფერია მის მომდევნო ტაყთან შედარებით: „მძიმე ენა ქართველთა, არ ძალმძის მათგან თხრობანი“ (თეიმურაზ პირველი, ქართული პოეზია თხუთმეტ ტომად, ტ. 3, გვ. 44, თბ., 1975).

ამ პოეტური სიტყვების ავტორი ხომ უკვე ცნობიერებით სპარსულია, რითაც ნათლად ჩანს თუ როგორ ეკვიდა მეფე ამ დროს ქართული სალიტერატურო ენის ყოფნა-არყოფნის მდელი.

თანაც უნდა გვახსოვდეს, რომ ამ საუკუნეებში მრავალი გამაჰმადიანებელი ქართული წარმოშობის სპარსულენოვანი პოეტის მხატვრული ქმნილება ამჟღავნებს სპარსულ მწერლობას.

ამგვარად, რომ არა დავით აღმაშენებელი, XII საუკუნის საქართველოში საერო მწერლობა იქნებოდა სპარსულენოვანი და, საკითხავია, რომანტიკოსებამდე (XIX ს.) საერთოდ გვექნებოდა თუ არა იგი.

მტერმა საქართველოსთან ამა თუ იმში შეიძლება გაიმარჯვოს, მაგრამ „ვეფხისტყაოსანთან“ იმში ვერასოდეს გაიმარჯვებს, რაც არანაკლებია დიდგორის გამარჯვებაზე.

ნოზალი პართია. 2022 წ.

შეტყობინება კონტრაქტის მინიჭების შესახებ

პროექტის განმახორციელებელი უწყება: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

მისამართი: საქართველო, თბილისი 0160, ალ. ყაზბეგის გამზირი №12 დაფინანსების წყარო: მსოფლიო ბანკი კახეთის სატრანსპორტო კავშირის გაუმჯობესების პროექტი (KCIP) სესხის No.: 9361-GE

კონტრაქტის დასახელება: თბილისი-ბაკურციხე-ლაგოდეხის საერთაშორისო გზის საგარეჯო - ბადიაურის მონაკვეთის სამშენებლო სამუშაოების ზედამხედველობა

კონტრაქტის ნომერი: KCIP/CS/QCBS-01 შესყიდვის მეთოდი: ხარისხზე და ფასზე დაფუძნებული შესყიდვა კონტრაქტის ხანგრძლივობა: 56 თვე

შეფასებული კონსულტანტი(ები): დასახელება: Egis International in sub consultancy with Engineering Monitoring Group ამოკითხული ფინანსური წინადადება: 2,677,400 დოლარი და 3,900,608 ლარი შეფასებული დირექტორები: 11,239,628.64 ლარი შეწონილი ტექნიკური და ფინანსური ქულა: 83.99 საბოლოო რანჟირება: 2

დასახელება: IRD Engineering S.r.l ამოკითხული ფინანსური წინადადება: 2,607,000 დოლარი და 3,941,600 ლარი შეფასებული დირექტორები: 11,087,647.70 ლარი შეწონილი ტექნიკური და ფინანსური ქულა: 85.07 საბოლოო რანჟირება: 1

დასახელება: ერთობლივი საწარმო TEMELSU International Engineering Services Inc.; and DOHWA International CO., Ltd. ამოკითხული ფინანსური წინადადება: 3,526,000.00 დოლარი და 5,199,975.00 ლარი შეფასებული დირექტორები: 14,869,093.60 ლარი შეწონილი ტექნიკური და ფინანსური ქულა: 74.35 საბოლოო რანჟირება: 5

დასახელება: ერთობლივი საწარმო luslararasi Birlesmis Musavirler Musavirlik Hizmetleri A.S.(UBM); and SOOSUNG Engineering Co., Ltd. (SOOSUNG); and Korea Expressway Corporation (KEC) ამოკითხული ფინანსური წინადადება: 1,874,500.00 დოლარი და 5,001,960.00 ლარი შეფასებული დირექტორები: 10,140,151.95 ლარი შეწონილი ტექნიკური და ფინანსური ქულა: 83.26 საბოლოო რანჟირება: 3

დასახელება: Yuksel Proje A.S. ამოკითხული ფინანსური წინადადება: 2,396,260.00 დოლარი და 4,958,668.00 ლარი შეფასებული დირექტორები: 11,527,056.29 ლარი შეწონილი ტექნიკური და ფინანსური ქულა: 78.01 საბოლოო რანჟირება: 4

გამარჯვებული კონსულტანტი: დასახელება: IRD Engineering S.r.l სახელშეკრულებო დირექტორები: 3,230,073.00 დოლარი და 4,883,642.40 ლარი გაუთვალისწინებელი ხარჯების და ადგილობრივი გადასახადების ჩათვლით.

დისკვალიფიცირებული კონსულტანტი(ები): /არ არის

გამარჯვებული კონსულტანტის კომპანიის მესაკუთრეთა ფორმა, იხილეთ ქვემოთ მითითებულ ბმულზე: https://www.dropbox.com/sh/wrid3c2atixrc1y/AACIDwRrRrPS054pUEmn9Cla?dl=0

CONTRACT AWARD NOTIFICATION

The project implementing Agency: Roads Department of the Ministry of Regional Development and Infrastructure of Georgia Address: 12 Al. Kazbegi Ave, Tbilisi, 0160, Georgia

Financing Source: World Bank Kakheti Connectivity Improvement Project (KCIP) Loan No.: 9361-GE Contract Reference No.: KCIP/CS/QCBS-01 Scope of Services: Supervision of Construction Works for Sagarejo - Badiauri Section of Tbilisi - Bakurtsikhe - Lagodekhi International Road Selection Method: Quality and Cost-Based Selection (QCBS) Duration of Contract: 56 months

Evaluated Consultant(s): Name: Egis International in sub consultancy with Engineering Monitoring Group

Financial Proposal as read out: USD 2,677,400 and GEL 3,900,608 Evaluated Price: GEL 11,239,628.64 Combined Technical and Financial Score: 83.99 Final Ranking: 2

Name: IRD Engineering S.r.l Financial Proposal as read out: USD 2,607,000 and GEL 3,941,600 Evaluated Price: 11,087,647.70 ??? Combined Technical and Financial Score: 85.07 Final Ranking: 1

Name: Joint Venture between TEMELSU International Engineering Services Inc.; and DOHWA International CO., Ltd. Financial Proposal as read out: USD 3,526,000.00 and GEL 5,199,975.00 Evaluated Price: GEL 14,869,093.60 Combined Technical and Financial Score: 74.35 Final Ranking: 5

Name: Joint Venture between UBM Uluslararası Birlesmis Musavirler Musavirlik Hizmetleri A.S.(UBM); and SOOSUNG Engineering Co., Ltd. (SOOSUNG); and Korea Expressway Corporation (KEC) Financial Proposal as read out: USD 1,874,500.00 and GEL 5,001,960.00 Evaluated Price: GEL 10,140,151.95 Combined Technical and Financial Score: 83.26 Final Ranking: 3

Name: Yuksel Proje A.S. Financial Proposal as read out USD 2,396,260.00 and GEL 4,958,668.00 Evaluated Price: GEL 11,527,056.29 Combined Technical and Financial Score: 78.01 Final Ranking: 4

Awarded Consultant: Name IRD Engineering S.r.l Contract Price: USD 3,230,073.00 and GEL 4,883,642.40 inclusive contingencies and local indirect taxes.

Rejected Consultant(s): None

For the Beneficial Ownership Disclosure Form of the Awarded Consultant, please refer to the link below: https://www.dropbox.com/sh/wrid3c2atixrc1y/AACIDwRrRrPS054pUEmn9Cla?dl=0

მსოფლიო თასი

ალარს გვიკვირს

სპორტის მოყვარულებს კარგად მოეხსენებათ, რას ნიშნავს, ვთქვათ, ჩოგბურთში მეტოქისათვის თუნდაც სამზავე მატჩის ამოქაჩვა, მაგრამ ის, რაც იტალიის ქალაქ პადუაში გამართულ მსოფლიო თასზე ხმლით მოფარაკავება საერთაშორისო რეიტინგის ქართულმა ლიდერმა სანდრომ მანაძემ შეთხზულ ფინალურ მრბოლაში გერმანელ მატჩის სამოსთან მოახერხა, გაცილებით ძვირად ფასობს.



ში უკვე მეხუთედ, საპატიო ვეარცხლობებზე ასვლით გაამართლა, მათ შორის მრბოლაში მოხვედრით - მესამედ, რასაც ორი ოქროს ემეტება მსგავსი ასპარეზობებიდან. სხვათა შორის, სანდრომ იმავე შედეგით მოუგო კორეელ გიფონგ დონგ გოს და ჩააგო ნახევარფინალი 21 წლის მასპინძელ მიჩელე გალოსთან, რომელმაც საბოლოოდ ყველას აჯობა, საწყის ეტაპებზე კი ორ უნგრელ მეტოქეს სძლია - 15:13 და 15:11.

ალალ იყოს

ხშირად კვარანტინაში ნეაპოლში საცხოვრებელი ადგილი შეიცვალა. ამის შესახებ ნეაპოლური ვებ-გვერდი Areanapoli იტყობინება.

წყაროს თანახმად, ქართველი ფეხბურთელი Via Tasso-ს პრესტიჟულ უბანში გადავიდა, მის სახლს კი 24-საათიანი დაცვა, პარკინგი და სხვა კომფორტული აღჭურვილობა აქვს. გარდა ამისა, კვარას სახლიდან შესაძლებელია ნეაპოლის ყურის ულამაზესი ხედით დატკობა. მოგეხსენებათ, რამდენიმე თვის წინათ კვარაცხელიას სახლიდან მანქანა მოიპარეს, რის შედეგადაც, მან სახლი შეიცვალა. თავდაპირველად კი სულაც სასტუმროში ცხოვრობდა.

ხელფასიც, სახლიც...



შეგახსენებთ, რომ ხეივა კვარაცხელია „ნაპოლის“ გასული წლის ზაფხულში შეუერთდა და იტალიურ კლუბთან კონტრაქტი 2023 წლის ზაფხულამდე აკავშირებს. ამასობაში ტელეკომპანია RAI-ს ყურნალისტმა ჩირო ვენერატომ განაცხადა, რომ ხეივა კვარაცხელია ხელფასის 2.5 მილიონ ევრომდე გაზრდას და კონტრაქტის ერთი წლით განახლებას დათანხმდა. „ნაპოლი“ ხელფასების ჭეხილ 2.5 მილიონ ევრომდე დააჩვენებს. სწორედ ეს ციფრი შესთავაზებს ხეივა კვარაცხელიას და ქართველმა თავდამსხმელმა შეთავაზება მიიღო, - თქვა ვენერატომ. ამჟამად მისი ხელფასი სეზონში 1.2 მილიონი ევროა. განახლებული კონტრაქტი ძალაში 2028 წლამდე იქნება, ხოლო ხელფასი გაორმაგდება.

რინგზე

9 ოქროს ლიატუვიდან

ლიატუვაში გამართულ საერთაშორისო ტურნირზე ახალგაზრდა ქართველმა მოკრივეებმა 9 ოქროს, 3 ვერცხლის და 3 მრინჯაოს მედალი მოიპოვეს და გუნდური პირველი ადგილი დაიკავეს.

ანი (ახალქალაქი, 80) და ტარიელ შარიქაძე (ზესტაფონი, 92) გახდნენ, ვერცხლის მედალები კი ლუკა მემლიოლიძე (მათუმი, 51),



დანას პოზნიაქის სახელობის საერთაშორისო ტურნირზე, რომელიც უკვე მეოთხედ ჩატარდა ვილნიუსში, ცამეტი ქვეყნის 93-მა სპორტსმენმა იასპარაზა, რომელთა შორისაც ქართველებმა დიდ წარმატებას მიაღწიეს. ჩემპიონები დაივიტა ჯაფარიძე (თბილისი, 51 კგ), გორაივიანი (ახალქალაქი, 54), ლევან დემუროვი (გორი, 57), გორა გორდუღაია (ზუგდიდი, 63.5), დემურ ქაჯაია (ხობი, 67), შოთა ჯიქია (ფოთი, 71), გიორგი ნატროშვილი (თბილისი, 75), სამველ ვაზარი-

ლეგიონარი

დაბრუნება ტიტულით

მთრმბი კორსანტინო მთელი გასული ფანჯრის პერიოდში საქართველოს კალათბურთელთა ეროვნულ ნაკრებში გაატარა, თუმცა განაცხადში ვერ მოხვდა. მას ვინუსი შეეყარა და ნიდერლანდებში არ უვარჯიშია. შესაბამისად, მან ნაკრების თამაშში გამოტოვა. სამაგიეროდ, კლუბში დამბრუნებულმა თავი გამოიჩინა.



ჩრდილოეთ მაკედონიის ჩემპიონატში მისმა გოსტივარმა აკადემიას 87:79 სძლია, ქართველმა მძიმე ფორვარდმა კი 34 წუთში 17 ქულა, 17 ოსსნა (3 შეტევაში), 5 პასი და 1 ჩაჭრა მიითვა. გიორგიმ 14-დან 8 ორქულიანი და 3-დან 1 საჯარიმო ჩააგდო, ორქულიანი ააცვია, მურთი 3-ჯერ დაარგა, 4 პერსონალური ფოლი მიიღო, მის წინააღმდეგ კი 6-ჯერ დაჯარიმდნენ. შედეგად, ქართველი ლეგიონერის სარგებლიანობის კოეფ-

იციენტი 29-ს გაუტოლდა და ის მატჩის MVP-ს ტიტულის მფლობელი გახდა. გოსტივარმა 10 მოგება და 6 მარცხი მოაგროვა და სატურნირო ცხრილში მე-6 ადგილზეა, საპლეიოფო ოთხეულს კი მხოლოდ ერთი გამარჯვებით ჩამორჩება. კორსანტინოს კლუბს მომდევნო თამაში 11 მარტს სტრუმიცასთან ელის.

ორიოდა სიტყვით

ფორჯი
გაპურიანი. მსოფლიო ჩემპიონატი. სკი-კროსი. ერთეულები. ქალები. სანდრა ნესლუნდი (შვედეთი). ვაჟები. სიმონე დერომედისი (იტალია). შერეული გუნდები. ნესლუნდი და დევიდ მობაერგი (შვედეთი).

ეფულა (100), ხოლო ვერცხლს - ეთერ ლიპარტელიანი (57). გუნდურ ჩათვლაში მე-4 ადგილი დაიკავა იპპონის, უზბეკეთისა და ავსტრიის შემდეგ. 24-26 მარტს მორიგ გრანდ სლემს თბილისი უმასპინძლებს.

კრივი
სოფია (გულგარეთი). „ა“ კატეგორიის ტრადიციული საერთაშორისო ტურნირი. მრინჯაო - ლუკა კუბლაშვილი (48), გიორგი ყუშიტაშვილი (86).

თავისუფალი ჯიჯოვა
ალექსანდრია (ვაშლი). საერთაშორისო სარეიტინგო ტურნირი. ოქრო - ავთანდილ კენჭაძე (79), მრინჯაო - გიორგი ელბაქიძე (70), ტარიელ გაფრინდაშვილი (86), მირიან მაისურაძე (92).

აპობროლი
ფორმულა - 1. მაქსიმის პირველი ეტაპი. პოდიუმი: მაქს ფენსტაფენი (ნიდერლანდები), სერხიო პერენსი (მექსიკა), ფერნანდო ალონსო (ესპანეთი).

კორტზე

სამსოგლოს სახელით

შპრაინელმა მარტა კოსტეუკმა, ოსტინში (ტეხასი) ATP-ის ღია პირვე-



ლობის ფინალში, რუსი ვარვარა გრაჩევა 6:3, 7:5 დაამარცხა და კარიერაში პირველად დაეფულა WTA-ს ტიტულს. მან ეს გამარჯვება თავის ქვეყანას და ყველა იმ ადამიანს მიუძღვნა, ვინც „იზრძვის და კვდება“. თასის მიღების შემდეგ, 20 წლის კოსტეუკმა, ვინც ამ გამარჯვებამდე, რეიტინგში 52-ე ადგილზე იყო, განაცხადა: „იმ პოზიციებში, რომელშიც ვიმყოფები, ამ ტიტულის მოგება, განსაკუთრებულია. მინდა, ის უკრაინას და ყველა იმ ადამიანს მიუძღვნა, ვინც ამ წუთებში იზრძვის და კვდება“. კოსტეუკმა ავსტრალიის ღია პირველობაზე განაცხადა, რომ საკვირველია, როდესაც ხედავს, რომ ნოვაკ ჯოკოვიჩის მამა, სრდიან ჯოკოვიჩი, ფოტოებს რუსული დროშის ფონზე იღებს, დროშის, რომელზეც პუტინის სახეა გამოსახული. მანვე აშშ-ის ღია პირველობაზე ასპარეზობისას, ბელარუს ვიქტორია აზარენკას ხელი არ ჩამოართვა.

შემთხვევა

თურქეთში მიმდინარე დახურულ ჩემპიონატზე ესპანელი მძლეოსანი, 22 წლის მრინჯაო ლოპესი თარჯმანის დროს თავით მძიმედ დაეცა, რის შედეგადაც ის საავადმყოფოში გახდა გადასაცვანი.

ლოპესის ბოლო მარეირიც გადალახული ჰქონდა, როდესაც წონასწორობა დაკარგა და თავით დაეცა. რამდენიმე წამის განმავლობაში ის ბილივზე უკონოდ იწვა, სანამ ექიმები არ მივიდნენ მასთან და დახმარება არ აღმოუჩინეს. ექიმები 5 წუთის განმავლობაში უტარებდნენ დახურული კარვის ქვეშ სამედიცინო დახმარებას ესპანელს, რა დროშიც არენაზე შეკრებილი გულმემატკივრები ამსლურეული სიჩუმით ადევნებდნენ მომხდარს თვალს. საბოლოოდ, ახალგაზრდა ესპანელ სპორტსმენს, რომელიც

უშეაკს არ სძინავს



მედლის ერთ-ერთ კანდიდატად ითვლებოდა, კისერი დაუფიქსირეს, არენიდან საკაცით გაიყვანეს და სტამბოლის ერთ-ერთ საავადმყოფოში გადაიყვანეს.

მოგვიანებით, ესპანეთის მძლეოსნობის ფედერაციამ ოფიციალური განცხადება გამოაქვეყნა, რომ მლოთავ ცნობილი გახდა, რომ ლოპესი თავს კარგად გრძობს და ყველას მადლობას უხდის მხარდაჭერისთვის. თარჯმანის რბოლის გამარჯვებული შვეიცარიელი ჯეისონ ჯოზეფი გახდა, მეორე ადგილზე კი პოლონელი იაკუბ შიმანსკი გავიდა. სწორედ ენრიკე ლოპესი უნდა გამხდარიყო მრინჯაოს მედალოსანი ბოლო მარეირის შემდგომ, თუმცა სამწუხაროდ, მას ასეთი რამ შეემთხვა.



კვალი დროში

ხალხის სიყვარულით
საგსა აღამიანი
და მოღვაწე

გურამ ჩიგოგიძე - 88

9 მარტს 88 წელი შეუსრულდება ცნობილ სახელ-
მწიფო და საზოგადო მოღვაწეს, 1986 - 1991 წლებში აჭ-
არის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს, რადიო პოლ-
დინგ „ფორტუნა“-ს დამფუძნებელს და ქველმოქმედს
გურამ ჩიგოგიძეს.

დაიბადა 1935 წელს ქ. თბილისში. ოქროს მედალზე
დაამთავრა თბილისის ვაჟთა მე-19 საშუალო სკოლა,
წარჩინებით დაამთავრა ასევე საქართველოს პოლიტიქ-
ნიკური ინსტიტუტი და საზოგადოებრივ მეცნიერებათა
აკადემიის ასპირანტიურა.

... 1980 წლის გაზაფხულის ერთ დღეს ბათუმში ბი-
ნის ტელეფონმა დარეკა... ბატონი გურამ ჩიგოგიძე
იყო. მითხრა: - „ჯემალ, გავიგე, სამუშაოდ ადიგენის
რაიონში გადავყავართ“, მომილოცა და დაამატა, „ამ მე-
ტად საინტერესო რეგიონის თავდაცობა დიდი პასუხის-
მგებლობაცაა, მისურვა წარმატებები და აღმითქვა ყო-
ველმხრივი მხარდაჭერა. ბოლოს იკითხა, როდის ვაპი-
რებდი ადიგენში გამგზავრებას, მითხრა „ტრანსპორტის
პრობლემის შემთხვევაში მანქანას გამოგიგზავნი“ (ბა-
ტონი გურამი იმ დროს პარტიის აჭარის საოლქო კო-
მიტეტის მეორე მდივნად მუშაობდა, ხოლო შემდგომ
პერიოდში აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მინის-
ტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პოსტი ეკავა). ეს ფაქტი
არასოდეს მავიწყდება, რადგან იმ დროს ჩემდამი ას-
ეთი ყურადღების გამომჩენა დიდი მხარდაჭერა იყო, ეს
იმას ნიშნავდა, რომ ნამდვილი ადამიანები გაჭირვება-
ში არასოდეს მიგატოვებენ.

ბატონი გურამ ჩიგოგიძე თავისი ადამიანურებით,
შრომისმოყვარეობით, საქმის სიყვარულით, განსაკუთ-
რებული მოვლენა იყო ამ წუთისოველში. იგი მეტად
განსწავლული, ჭკვიანი, ტკბილ მოუბარი და თავაზიანი
ადამიანი გახლდათ. მიუხედავად იმისა, რომ მას ქალაქ
ბათუმისა და აჭარის რაიონების, ცალკეული შრომითი
კოლექტივების მრავალი საჭირობოროტო საკითხების
გადანწყვეტა უნდოდა, ვერასოდეს ნახავდით ალელე-
ბულს, მწყობრიდან გამოსულს, სმამალად მოლაპარა-
კეს. იგი გამოირჩეოდა ურთიერთობისა და საუბრის თა-
ვისებური მანერით, ტონით, დეციატა კი განსაკუთრებუ-
ლი და დამამშვიდებელი ჰქონდა. არ მასსოვს, მას ოდეს-
მე ხმა აემაღლებინოს და ტაქტისათვის ელაღალოს.

ამ კეთილშობილური თვისებებით იგი ირგვლივ
მყოფთა და საერთოდ საზოგადოების სიმპათიას იწ-
ვევდა, შესაბამისად, მოკრძალებითა და პატივისცემით
ეპყრობოდნენ მას. გურამ ჩიგოგიძისადმი განსაკუთრე-
ბული დამოკიდებულება ჰქონდათ ხელისუფლებამაც.
აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის თავდაც, ცნო-
ბილ მეცნიერს, გამორჩეულ სახელმწიფო და საზოგა-
დო მოღვაწეს, პროფესორ ვახტანგ პაპუნძეს (და არა
მარტო მას) პირად საუბარში არერთხელ უთქვამს, რომ
„გურამ ჩიგოგიძე ნიჭიერი, მეტად კომუნიკაბელური, სა-
მართლიანი და კარგი ორგანიზატორი, ჩემი ერთგული
მეგობარი და თანამებრძოლია“, ამ თვისებებით იგი
მართლაც შეუდარებელი და გამორჩეული იყო.

1979 წლის შაბათი დღეა. ბათუმს სტუმრობდა ცენ-
ტრალური კომიტეტის ორგანიზაციულ - პარტიული
მუშაობის განყოფილების გამგე სოლიკო ხაბეიშვილი,
სტუმრებმა ზღისპირა პარკის დათვალიერება გა-
დანწყვიტეს. როცა უნივერსიტეტთან, ზღვის მხარეს
ერთ-ერთ მშენებარე ობიექტს ჩავუარეთ, ბატონმა ვახ-
ტანგ პაპუნძემ შენიშნა, რომ ამ უცნაურ და საინტე-
რესო არქიტექტურულ ნაგებობას, რომელიც ახალგაზ-
რდობის დასვენებისთვის არის განკუთვნილი, ჯერჯერ-
ობით სახელი ვერ მოგუნახეთო. ბატონმა სოლიკომ
ყურადღებით დაათვალიერა ნაგებობა, რომლის მშე-
ნებლობაც უკვე თითქმის დასრულებული იყო, თქვა,
რომ ამას სახელად „ფანტაზია“ მოუხდებოდა. მას ყველა
დაეთანხმა და ეს სახელი შერჩა დღემდე ბათუმელები-
სა და ჩამოსული სტუმრების დასვენებისა და გართო-
ბის ამ მშენებარე ობიექტს. მის მშენებლობას კი პირა-
დად ბატონი გურამი ხელმძღვანელობდა.

აქვე მინდა გავიხსენო და სასიამოვნოდ აღვნიშნო,
რომ ამ საქმიანი გასეირნების დროს ჩვენთან იყო აჭ-
არის, ხოლო ზვიად გამსახურდიას პრეზიდენტობის პე-
რიოდში, საქართველოს უშიშროების კომიტეტის თავ-
მჯდომარე, უადრესად ეროდირებული, კეთილშობი-
ლებითა და ღირსებით გამორჩეული გენერალი ოთარ
ხატიაშვილი, რომელმაც თავის დროზე არაერთი საინ-
ტერესო სახე შექმნა ქართულ კინოფილმებში.

კიდევ ერთი გახსენება... ეს იმ პერიოდს ეხება, როცა
აჭარიდან მცირემინიანი, ჭარბი მოსახლეობის განსახ-
ლებაზე ვმუშაობდით და საფუძველი ეყრებოდა ადიგ-
ენის რაიონში მოსახლეობისაგან დაცლილი სოფლე-
ბის აღდგენა-განაშენიანებას. ეს საკითხი საკმაოდ შრო-
მატევადი გახლდათ. საქართველო იყო მოსახლეობისათვის
ნორმალური საყოფაცხოვრებო პირობების შექმნა, მი-
წების გამოყოფა, ხვნა-თესვის ორგანიზება, საცხებ-სა-
პოხი მასალებით უზრუნველყოფა. ეს საკითხები კი ბა-
ტონი გურამის გამუდმებულ ზრუნვის საგანს წარმო-
ადგენდა. ადიგენის რაიონის მოსახლეობა კი დიდ კმა-
ყოფილებას გამოთქვამდა.

შემთხვევითი არ იყო, რომ ამ პერიოდში ადიგენის
რაიონს სტუმრობდნენ და ყოველმხრივ გვეხმარებოდ-
ნენ რესპუბლიკის ხელმძღვანელი მუშაკები - ედუარდ
შეგარნაძე, ჯუმბერ პატიაშვილი, თენგიზ მენთეშაშვილი,
გურამ ენუქიძე, ვახტანგ პაპუნძე, ნუგზარ საჯავაი, გუ-
რამ ჩიგოგიძე, მერაბ ქაჯავია და სხვები.

ერთ-ერთი სტუმრობისას მათ დაათვალიერეს ახ-
ლად აღდგენილი სოფლები - ტყის უბანი, ჭვლა, ჭვჭ-
ლა, ზაზალო. მოინახულეს ზარზმის ეკლესია, ბოლოს
კი აბასთუმნის ასტროფიზიკურ ობსერვატორიას ეს-
ტუმრენ. ობსერვატორიაში მასპინძლობას უწევდა ობ-
სერვატორიის დამაარსებელი და უცვლელი ხელმძღვა-
ნელი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის პრეზი-
დენტი, მართლაც დიდებული პიროვნება ბატონი ევგე-
ნი ხარაძე.

ბატონ გურამ ჩიგოგიძეს ეკუთვნის აჭარაში მოწე-
ული ციტრუსოვანთა ნაყოფის დიდი ხნით შენახვის
იდეა. ამ საქმეს ის ბათუმის ციტრუსკომბინატის ხელ-
მძღვანელობასთან, პირადად კომბინატის მაშინდელ
დირექტორთან, აკადემიკოს გურამ პაპუნძესთან ერ-
თად აკეთებდა. მეთოდი კი იმაში გამოხატებოდა, რომ
დაკრეფილი ციტრუსის ნაყოფის გოგირდის კვამლით
შემოღება ხდებოდა. ნაყოფი თავს დიდხანს ინახავდა
და მისი თანდათან გადამუშავება საკმაოდ მაღალ ეკ-
ონომიკურ ეფექტს იძლეოდა.

გასული საუკუნის 90 - იანი წლების დასასრულს გუ-
რამ ჩიგოგიძემ თავისი საქმიანობა ძირითადად ქართუ-
ლი რადიომაუწყებლობის სფეროდ დაუკავშირა. მან 1998
წელს, ამერიკელ პარტიზორებთან, „მეტრომედია ინთერ-
ნეშენალთან“ ერთად დააარსა რადიო „ფორტუნა“, მალე
მისი ინიციატივით შეიქმნა დღეს ისეთი პოპულარული
რადიოსადგურები, როგორებიცაა „ფორტუნა პლუსი“,
„არ დაიდარდო“ და „ავტორადიო“. მოგვიანებით კი
ჰოლდინგს მუსიკალური ტელევიზია „მიუზიკ ბოქსიც“
შეემატა.

დიდია გურამ ჩიგოგიძის დამსახურება აჭარის და
მისი მოსახლეობის წინაშე, რასაც 16-წლიანი მოღვაწე-
ობა მოუძღვნა. მან თანამებრძოლებთან ერთად ბევრი
რამ გააკეთა რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური გან-
ვითარების, აჭარათა ცხოვრების დონის ამაღლებისა და
კეთილდღეობის გაუმჯობესებისათვის. განსაკუთრებით
აღსანიშნავია, რომ საქართველოში გურამ ჩიგოგიძის ძა-
ლისხმევით, ჯერ კიდევ ათეისტური პერიოდიდან დაწყე-
ბული, მოხერხდა არაერთი საეკლესიო ნაგებობის აღ-
დგენა - რესტავრაცია და მისი მატერიალურ ტექნიკუ-
რი ბაზით განმტკიცება.

გურამ ჩიგოგიძესთან აჭარაში ერთობლივი საქმიან-
ობის მრავალი წელი მაკავშირებდა. ბევრიც მაქვს გასახ-
სენებელი, თუმცა საგაზეთო სტატიის ფორმატი მისი პი-
როვნებისა და დამსახურების შესახებ შედარებით სრულ-
ყოფილი მასალის წარმოდგენის საშუალებას არ იძლევა.

გურამ ჩიგოგიძემ 84 წლის ასაკში, 2019 წლის 10 თე-
ბერვალს წავიდა ამ ქვეყნიდან. გულწრფელად შეიძლება
ითქვას, რომ იგი დააკლდა არა მარტო ოჯახსა და ახ-
ლობებს, არამედ მთელ ჩვენს საზოგადოებას, ქვეყანას.

და ბოლოს, როცა გურამ ჩიგოგიძის ცხოვრებას,
მის მიერ განვლილ გზას და საქმიანობას ვაანალიზებ,
ვრწმუნდები, რომ, რა სამსახურშიც არ უნდა საქმიან-
ობდეს, რა დავალებასაც არ უნდა ასრულებდეს, ყოველ-
თვის შეიძლება დარჩეს პატიოსანი, ღირსეული და ხალ-
ხისთვის მეტად საყვარელ ადამიანად.

მის სახელსა და საქმეს დავიწყება არ უწერია...

ჯემალ ნაკაშიძე,

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრთა
საბჭოს თავმჯდომარე 1993-94 წლებში.



გურამ და ბენო ძაშაძეშვილები იუნჯე-
ბიან რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის
მთავარი ინჟინერ-მეცნიერის, გამორჩენილი მეცნი-
ერის, საქართველოს დამსახურებული ინჟინ-
რის, ქალაქ რუსთავის საპატიო მოქალაქის

ვასილ მინას ქა
მებრეველის

გარდაცვალებას და თანაგრძობას უცხა-
დებენ ქალიშვილს მაია მეტრეველს, შვილიშ-
ვილებს, შვილთაშვილებს და ოჯახის სხვა
წევრებს.

დაკრძალვა 9 მარტს, 14 საათზე.
მისამართი: რუსთავი, დონეცკელი მეტა-
ლურგების სახლი.

ვაშა მებრეველი ოჯახით მწუხარე-
ბით იუნჯება, რომ გარდაიცვალა დიდე-
ბული მამულიშვილი, საქართველოს დამ-
სახურებული ინჟინერ-ინჟინერ-მეცნიერის

ვასილ მინას ქა
მებრეველი

და თანაგრძობს განსვენებულის ოჯახს,
ახლობლებსა და მეგობრებს.

**ბიზნესმენის
დაჭრაში
ექსპერტული
დახმარება**



თბილისში, მეტრო-
სადგურ დელისთან მდებ-
რე მიზნისცენტრის ეზო-
ში ბიზნესმენის დაჭრა-
ში ექსპერტული პირი
პოლიციამ ცხელ კვალ-
ზე დააკავა.

„შინაგან საქმეთა სამინისტროს თბილისის პოლიციის
დებარტამენტის ვაკე-სამურთალოს მთავარი სამმარ-
თველოს თანამშრომლებმა, ჩატარებული ოპერატი-
ული ღონისძიებებისა და საგამოძიებო მოქმედებების
შედეგად, 1976 წელს დაბადებული გ.პ. ჯანმრთელობის
განზრახ მძიმე დაზიანებისა და ცეცხლსასროლი იარაღის
უკანონო შეძენა შენახვა-ტარების მრალდებით, ცხელ
კვალზე, თბილისში დააკავეს.

გამოძიებით დადგინდა, რომ მრალდებულმა მიმ-
დინარე წლის 6 მარტს, 1973 წელს დაბადებულ ა.გ.-
ს ცეცხლსასროლი იარაღიდან გასროლით სხეულზე
დაზიანება მიყენა და შემთხვევის ადგილიდან მიიმ-
ალა. სამართალდამცველებმა, ცხელ კვალზე ჩატა-
რებული საგამოძიებო მოქმედებების შედეგად, გ.პ.,
მომხდარად მალევე დააკავეს. დანაშაულის ჩადე-
ნის იარაღი ნივთმტკიცებადაა ამოღებული.

გამოძიება საქართველოს სისხლის სამართლის კო-
დექსის 117-ე მუხლის 1-ელი და 236-ე მუხლის მე-3
და მე-4 ნაწილებით მიმდინარეობს, რაც ჯანმრთელობის
განზრახ მძიმე დაზიანებასა და ცეცხლსასროლი იარაღის
უკანონო შეძენა-შენახვა-ტარების გულისხმობს. და-
ნაშაული 7 წლამდე ვადით თავისუფლების აღკვეთას
ითვალისწინებს“...

რა ღირს კინო თბილისსა და მსოფლიოს კალაქებში?

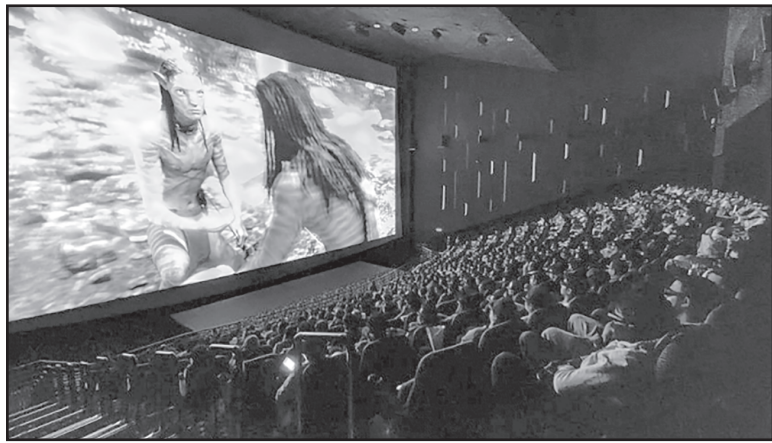
საშუალო განვითარების ქვეყნებში კინოს ბილეთის საშუალო ფასი 8 დოლარია. საქართველოში კინოს ბილეთი 10-დან 19 ლარამდე ღირს.

„კომერსანტი“ დაინტერესდა, რა ღირს კინოს ბილეთები მსოფლიოს დიდ კალაქებსა და ახლო საზღვრებში.

აშშ-ში დღის სეანსები 10-12 დოლარი ღირს, საღამოს სეანსები - 15-20 დოლარი;

პარიზში - 12 ევრო; დიდ ბრიტანეთში - 7.5 მხიტანული გირვანქა;

ჩინეთში - 91.5-დან 138.5 იუანი (34.5-დან 52 ლარამდე); იაპონიაში - 500-დან 1500 იენამდე (9.5-დან 25.5-მდე ლარი); ინდოეთში - 650-დან 850



რუპიამდე, (20-დან 26 ლარი). 2023 წლის ყველაზე შემოსავლიანი ფილმი Avatar: The Way of Water-ის ბილეთის ფასი თბილისის კინოთეატრებში 10-დან 16 ლარამდეა; იგივე ფილმი ნიუ

იორკის კინოთეატრ iPic Theaters-ში 11.5-დან 25 დოლარამდე ღირს, პარიზში - 11.9-დან 15.9 ევრომდე.

რაც შეეხება მეგობლებს - რუსეთში კინოს ბილეთის საშუალო ფასი 331 რუბლია (11.5 ლარი), აზერბაიჯანში 5-დან 30 მანათამდე (7.5-46 ლარი), სომხეთში - 3500 სომხური დრამი (23,3 ლარი).

ამ მცირე მოკვლევების საფუძველზე შეიძლება ითქვას, რომ ქართველ სინეფილებს არა მხოლოდ ნიუ იორკელებზე, პარიზელებსა და ლონდონელებზე ნაკლებად გადახდა გვიწევს სასურველი ფილმის სანახავად, არამედ რეგიონშიც ყველაზე იაფად ჩვენთან კინოს ბილეთი.



ანტარქტიდაში ყინულის ფართობი მსიკრდება

ანტარქტიდის გარშემო ზღვის ყინულის საფარის ფართობი 1,79

მილიონ კვადრატულ კილომეტრამდე შემცირებული, რაც თანამგზავრიდან დაკვირვების 44-წლიანი ისტორიის განმავლობაში მინიმალური მაჩვენებელია.

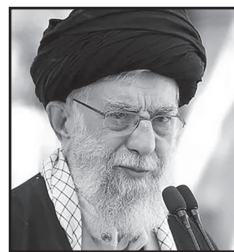
ყინულის საფარი სეზონის მიხედვით იცვლება: მაქსიმუმ მისი მაჩვენებელი სექტემბერში აღწევს, როდესაც სამხრეთ ნახევარსფეროში ზამთარი სრულდება, მინიმუმამდე კი თებერვლის ბოლოს ან მარტში, ზაფხულის დასრულების შემდეგ დადის. მეცნიერების თქმით, ყინულის საფარის მინიმალური მაჩვენებელი ბოლო 6 წლის განმავლობაში უკვე მესამედ დადასტურდა. მათი განმარტებით, ანტარქტიდის გარშემო ზღვის ყინულის დნობა კონტინენტის შელფურ მყინვარებზე ახდენს გავლენას, რომელთა დნობაც მსოფლიო ოკეანის დონის მატებას გამოიწვევს. ყველაზე დიდ საფრთხეს კი ამუნიდონის ზღვაში მდებარე ტუეტის მყინვარი წარმოადგენს. მისი სრული დადნობის შემთხვევაში, მსოფლიო ოკეანეები წყლის დონე ნახევარი მეტრით მოიმატებს.

თურქეთში მიწისძვრა 46 ათასი ადამიანი შეინიკრა

ერთი თვის შემდეგ სტიქიური უმეტესობის ბონიდან სამი მილიონი ადამიანი ევაკუირებული. მათი ნაწილი ახლომდებარე სოფლებში გადაიყვანეს. უახლოეს ხანში ასევე იგეგმება კონტინენტის ქალაქების ფართობის გაზრდა, სადაც უსახლკაროდ დარჩენილები დროებით შეაფარებენ თავს.



ამასთან, თურქეთის ლიდერმა თქვა, რომ სტიქიის შედეგად ნგრევა იმდენად მასშტაბური იყო, რომ ხელისუფლებამ საკმარისად სწრაფად რეაგირება ვერ მოახერხა, თუმცა, ეროვნული თქმით, მთავრობა არ შეუშინდა სირთულეებს და სამაშველო ოპერაცია რამდენიმე საათში გააქტიურა. ამავე გამოსვლის დროს, თურქეთის პრეზიდენტმა პირობა დადო, რომ დაზარალებული რეგიონების მოსახლეობისთვის საცხოვრებელი სახლები ერთი წლის განმავლობაში აშენდება.



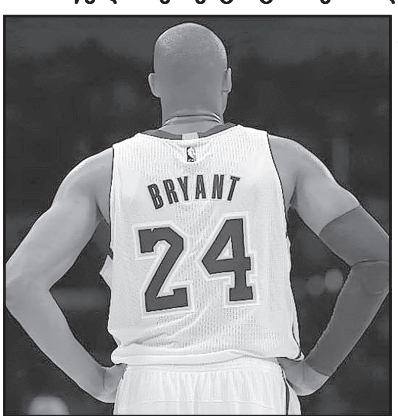
მოსწავლე გოგონების მოწოდება მოწოდება და მონაშაპები უნდა დაისაჯონ

მონაშაპის სულიერი ლიდერი აიათოლა ალი ხამენეის თქმით, სკოლის მოსწავლე გოგონების მონაშაპების დამნაშავეები უნდა დაისაჯონ. ხამენეიმ აღნიშნულ დანაშაულს უპატივმეტი უწოდა. ნოემბრიდან დღემდე ირანში 1000-ზე მეტი სკოლის მოსწავლე გოგონა უცნობი დაავადებით მოხვდა საავადმყოფოებში. მსგავსი ინციდენტები მხოლოდ გასულ კვირას 15 ქალაქში დადასტურდა. სულ კი მოწამვლის ფაქტები აღირიცხა ირანის 25 პროვინციაში მდებარე 127 სკოლაში.

„თუ არსებობენ ამაში ჩართული ადამიანები, და ასეთები ნამდვილად არიან, ორგანიზატორები უნდა დაისაჯონ უმკაცრესად“, - განაცხადა ირანის სულიერმა ლიდერმა. მთავრობამ მომხდარში ირანის მტრები დაადანაშაულა, რომლებიც ამ გზით ცდილობენ, შეარყიონ ირანის სასულიერო წრეები. ზოგიერთ ირანელს მიაჩნია, რომ გოგონების მონაშაპი ირანში სექტემბრიდან აგორებულ საპროტესტო ტალღას უკავშირდება, რამაც წამყვანი როლი ქალაქებში შეასრულეს. მოქალაქეების ნაწილს მიაჩნია, რომ მონაშაპით გოგონებს აქციებში მონაწილეობისთვის სჯიან.

ბრაიანტის ქარიში მოულოდნელად გაემიღრა

NBA-ის ვარსკვლავის, კომი მრაიანტის ქვრივი ვანესა მრაიანტი ლოს-ანჯელესის ოლქისგან 428.5-მილიონიან კომპენსაციას მიიღებს, 2020 წელს ავიაკატასტროფის ადგილზე კალაბურთელის ცხედრისთვის გადაღებული ფოტოების უნებართვოდ გავრცელების გამო.



ამ თანხაში შედის 415-მილიონიანი კომპენსაცია, რომელიც ვანესა მრაიანტი გასული წლის აგვისტოში, სამოქალაქო სასამართლო პროცესის დასრულების შემდეგ მიენიჭა. შეგახსენებთ, ვერტმბრენი, რომლის ბორბზეც „ლოს-ანჯელეს ლეიკერსის“ 4 წლის ვარსკვლავი და მისი ქალიშვილი შვიდ ადამიანთან ერთად იმყოფებოდნენ, 2020 წლის 26 იანვარს კალიფორნიაში, კალაბასასში ჩამოვარდა.

მოლოდინი ენას რუმინულით ანაცვლება

მოლოდინის დედაქალაქში სახელმწიფო ენის სახელწოდების შეცვლას აპროტესტებენ. როგორც ადგილობრივი მედია იუწყება, დემონსტრაცია სოციალისტური პარტიის მხარდამჭერების მიერ არის ორგანიზებული.

მომიტინგეები მოლოდინის პარლამენტის მიერ პირველი მოსმენით მიღებულ კანონს არ ეთანხმებიან, რომელიც კონსტიტუციაში სახელმწიფო ენის სახელწოდებად „მოლოდინის“ ნაცვლად „რუმინული“ დაფიქსირებას ითვალისწინებს. აქტივისტები სკანდირებენ სლოგანებს „ჩვენ მოლოდინელები ვართ“, „პატივი ეცით კონსტიტუციას“. აქციაზე სიტყვით გამოვიდნენ სოციალისტური პარტიის წევრი დეპუტატებიც. მათ პარლამენტის მიერ მიღებულ კანონს ამსურდული უწოდეს. ისინი ითხოვენ, რომ სახელმწიფო ენის სახელწოდების შეცვლის შესახებ საკითხი რეფერენდუმზე გადაწყდეს.

სოციალისტური პარტიის მიერ ორგანიზებული აქციის პარალელურად, მოლოდინის სა-

კონსტიტუციო სასამართლოს შენობასთან კონტრაქცია იმართება. 28 თებერვალს მოლოდინის პარლამენტმა პირველი მოსმენით მიღო კანონპროექტი, რომელიც სახელწოდება „მოლოდინის“ ენის „რუმინული“ ჩანაცვლებას ითვალისწინებს. პროექტის მიხედვით, ნებისმიერ კანონში არსებული ისეთი სიტყვათშეთანხმებები, როგორებიცაა „მოლოდინის ენა“, „ოფიციალური ენა“, „მშობლიური ენა“ უნდა ჩანაცვლდეს „რუმინული ენით“.

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
 შავშავაძის გამზირი №17ა
 მთავარი რედაქტორი
საბარტაძე ძორაულია
 599 36-00-35
 მთავარი რედაქტორის მოადგილე
მამუკა ვაშაძიძე
 597-22-07-04
 ტექნიკური რედაქტორი
კახა ძორიძე
 პასუხისმგებელი რედაქტორები:
გურამ გომიანიშვილი
 599 53-76-16;
ალექო ასლანიშვილი
 599 56-81-86;
 გამომცემელი:
შპს 100 - ახალი
 „საქართველოს რესპუბლიკა“
 გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი“
 599 36-00-35
 შპს „თანადგომა“-1 გაზეთ
 „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი“
 ტ: 599 79-76-79
 იკავდება სტამბა
 „ქოლორი“
 ქ. პაღალაშაძის №3
კოლორი ჯაფი
 uac(უაკ)070.4(479.22) ს-323
 2 009882 616932
ავტორთა სახპრადლო!
 რედაქციის მიერ შეუქვეთავი მასალაში დაიკავდება ავტორთა ხარჯით. ავტორთა მოსაზრებები, შესაქმლა, გუდამ არ ემთხვეოდან რედაქციის პოზიციას. ვაძტავის სიუჟეტში პასუხს აბეაინ ავტორები.

გაზეთის მომწოდებელი ნომერი გაგვამოკვან პარასკევს, 10 მარტს

	უსტორიკული ვაჭარის ქარსი: აუუ ფორარი - 2.6009; პარკო - 2.7680; ბრიტანული ბირჟის სტარტინგი - 3.1234; 100 რუბლი - 3.4492; თურქული ლირა - 0.1376; აზერბაიჯანული მანათი - 1.5324; 1000 სომხური დრამი - 6.6897	აპრილი 8 მარტისთვის აკომპანაჟი საქართველო: ბარი - ლამი -1, ლემ +15 მთიანი რაიონები - ლამი -5, ლემ +3 დასავლეთი საქართველო: ბარი - ლამი +3, ლემ +22 მთიანი რაიონები - ლამი -3, ლემ +16 თბილისი: ლამი +3, ლემ +13	დაგვიკავით, მოგვწერით: ტელ: 599-79-76-79, 599-36-00-35 ელ. ფოსტა: sakresp@top.ge და sakresp@mail.ru ვებ-გვერდი: www.sakresp.ge
--	---	---	--